

PO NOVEM LETU SKUPAJ

Kako tečejo priprave za združitev TRO Prevalje z Železarno Ravne

Potem ko je bila od družbeno političnih organizacij, samoupravnih organov in vodstev obeh podjetij izražena želja in pripravljenost za iskanje skupnih koristi, ki bi jih dala združitev, sta bili v obeh podjetjih imenovani komisiji za pripravo potrebnih aktov in akcij za združitev.

Najprej je bil izdelan ekonomski elaborat o združevanju podjetja TRO Prevalje s podjetjem Železarno Ravne. V njem so ugotovljene in nakazane koristi, ki bi jih od združitve imeli obe podjetji. Poslovni rezultati, ki so bili v obeh podjetjih že do sedaj ugodni, bi se še izboljšali, poleg tega pa bi se povečala socialna varnost zaposlenih. O elaboratu so v železarni Ravne razpravljali delovni ljudje na zborih ob razpravi o samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD. Izrekli so se za pridružitve TRO Prevalje kot tretje TOZD v podjetje železarno Ravne. To je verificiral tudi DSP ob podpisu samoupravnega sporazuma.

Vzporedno so tudi v TRO Prevalje tekle razprave in razmišljanja. Potem ko jih je Železarna Ravne obvestila, da bi bil TRO Prevalje lahko TOZD, pa so v TRO intenzivneje pričeli preučevati določila samoupravnega sporazuma Železarne Ravne, ki bi ga morali podpisati, če naj bi se združili. Na več sestankih so predstavniki Železarne Ravne predstavnikom TRO pojasnjevali posamezna določila samoupravnega sporazuma in se dogovarjali o posebnostih, ki bi jih morali urediti v aneksu k sporazumu.

Komisiji, ki delata na pripravah za združitev, sta pričeli s pripravami še drugih aktov, ki so po zakonu potrebni ob združitvi. Poleg »ekonomskega elaborata o združevanju TRO Prevalje s podjetjem Železarno Ravne«, ki je že izdelan, je bilo treba izdelati še:

IZ VSEBINE

Proizvodnja slovenskih železarn v septembru — Sindikalne vesti — Z zasedanja delavskega sveta — ZK o socialnem razvoju občine — S sej kolegijskih izvršilnih organov — Mladina železarne v pripravah na reorganizacijo — V železarni montiran računalnik — Kako je z odpraševanjem v topilnici — Zelena luč za rešitev stanovanjskih problemov socialno ogroženih — Kulturna kronika — Dan mrtvih — Športne vesti

— »elaborat o analizi pogojev za organiziranje TRO Prevalje kot TOZD Železarne Ravne«,

— »aneks k samoupravnemu sporazumu Železarne Ravne«,

— sklep o ustanovitvi TOZD TRO Prevalje,

— sklep o pristopu k samoupravnemu sporazumu Železarne Ravne,

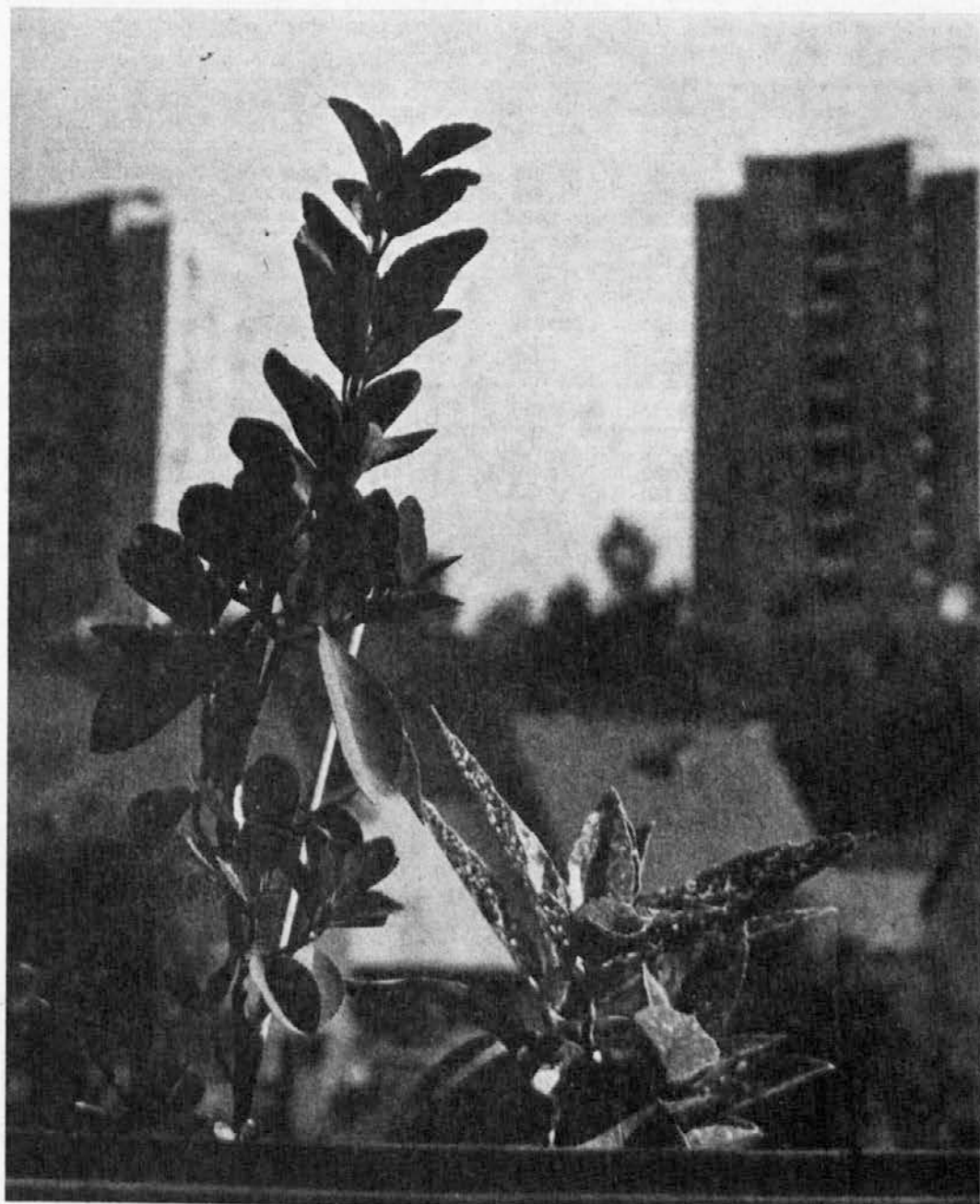
— začasen statutaren sklep za TOZD TRO Prevalje.

Do konca leta naj bi se delavci v TRO seznanili z vsemi akti, o njih razpravljali ter odločali o pristopu k Železarni Ravne.

Skupno poslovanje bi morali pričeti z novim letom, ker se z zaključnim računom ob koncu leta zaključi eno in začne novo poslovno obdobje.

Pričakujemo, da bomo z novim letom že gospodarili skupaj.

Predsednik komisije
Železarne Ravne
Janez Žnidar

Milan Marolt, dipl. ing.

Proizvodnja slovenskih železarn v septembru

V letošnjem letu je imel elektroplavž v železarni Štore že 524 ur zastoja zaradi redukcij električne energije, od tega v mesecu septembru 427 ur.

Elektropeči za proizvodnjo jekla so zaradi redukcij stale skupno 3570 ur in od tega v septembru skoraj polovico zamujenega časa ali 1740 ur. Ti zastoji so nam letos povzročili ob upoštevanju najstrožjih kriterijev izgubo proizvodnje najmanj 2.813 ton surovega železa in 26.719 ton jekla.

Po devetih mesecih zaostajamo v proizvod-

nji surovega železa 8.275 ton za načrtovano količino. Zaostanek se je proti stanju na začetku meseca še izdatno povečal. Če bi hoteli izvršiti letni proizvodni načrt, bi morali proizvesti do kraja leta še 20.025 ton mesečno. Dolej je znašala največja mesečna proizvodnja 18.045 ton. Pri odličnem obratovanju bi torej zaostanek lahko nekaj zmanjšali, letnega načrta pa ne moremo več ujeti.

Pri proizvodnji surovega železa smo imeli v septembru in ob koncu tretjega četrtletja naslednje rezultate:

Železarna	mesečni načrt	mesečna izvršitev	%	9-mesečni načrt	9-mesečna izvršitev	%
Jesenice	13.000	13.166	101	118.200	113.152	95
Štore	3.100	1.088	35	33.100	29.873	90
Skupno	16.100	14.254	89	151.300	143.025	95

Protj istemu obdobju lanskega leta znaša letošnja proizvodnja surovega železa 1 % več kot lani. Se huje kot v proizvodnji surovega železa se poznajo redukcije električne energije v proizvodnji jekla. Zaostanek za proizvodnim načrtom se je v septembru skoraj podvojil in znaša ob koncu meseca 23.812 ton. Do kraja letošnjega leta bi morali za dosego proizvodnega načrta dati še 213.162 ton ali 71.054 ton mesečno. Dolej največja mesečna proizvodnja je znašala v slovenskih železarnah

63.327 ton. Čeprav je pričela s poskusnim obratovanjem nova elektro peč v železarni Štore in bo postopno dajala vse več jekla, bo tudi z njeno udeležbo vred do konca leta nemogoče doseči načrtovano količino.

Ni ves zaostanek samo zaradi redukcij električne energije, da je pa pretežni del krivde za izgubljen proizvodnjo jekla izven naših kolektivov je pa razvidno iz pregledov proizvodnih rezultatov v septembru in po devetih mesecih.

Železarna	mesečni načrt	mesečna izvršitev	%	9-mesečni načrt	9-mesečna izvršitev	%
Jesenice	39.900	34.070	85	369.700	353.197	95
Ravne	16.250	10.936	67	146.250	139.191	95
Štore	2.000	1.899	95	24.700	24.450	99
Skupno	58.150	46.905	81	540.650	516.838	96
SM jeklo						
Jesenice	27.100	25.991	95	243.300	239.901	98
Ravne	—	—	—	—	—	—
Štore	2.000	1.899	95	24.700	24.450	99
Skupno	29.100	27.890	95	268.000	264.351	98
EL jeklo						
Jesenice	12.800	8.079	63	126.400	113.296	89
Ravne	16.250	10.936	67	146.250	139.191	95
Štore	—	—	—	—	—	—
Skupno	29.050	19.015	65	272.650	251.398	93

Kot vidite, smo samo v septembru zaostali za 11.245 ton za proizvodnim načrtom in od tega znaša zaostanek pri elektro jeklu 10.035 ton.

V enakem obdobju lanskega leta je znašala proizvodnja jekla 513.243 ton in je letošnja še vedno za 3.595 ton večja od lanskeletne.

Zaradi slabe proizvodnje surovega železa in jekla ter zastojev, ki so jih redukcije povzročile tudi v drugih proizvodnih obratih, so tudi rezultati skupne proizvodnje slabi. Na Jesenicah je skupna proizvodnja izvršena z 92 %, na Ravnah s 75 % in v Štorah s 67 %, tako da je skupen rezultat za slovenske železarne za september 86 %. Posledice se bodo poznale še v nadaljnjih mesecih.

Železarna	mesečni načrt	mesečna izvršitev	%	9-mesečni načrt	9-mesečna izvršitev	%
Jesenice	30.871	27.867	90	283.204	280.191	98
Ravne	11.242	10.516	94	101.175	97.581	96
Štore	12.363	9.952	80	108.051	104.847	97
Skupaj	54.476	48.335	89	492.430	482.619	98

V preteklem letu je znašala blagovna proizvodnja za isto obdobje 457.716 ton, kar po-

meni, da smo letos dali 24.903 ton več proizvodov na tržišče.

Zaostanke imamo: 4 % pri polizdelkih, 2 % pri toplo valjanem jeklu, 2 % pri kovaških izdelkih, 7 % pri jeklotitini, 3 % pri sivi litini, 10 % pri mehansko obdelanih valjih, 16 % pri proizvodnji vzmeti, 4 % pri žičnih izdelkih in 6 % pri mehansko obdelanih izdelkih.

Odprema izdelkov je zelo dobra v železarni Ravne, saj znaša celo več kot letošnja blagovna proizvodnja. Na Jesenicah zaostaja odprema približno 10.000 ton za proizvodnjo in v Štorah za 2.500 ton.

Kljub slabim proizvodnim rezultatom je pa eksterna realizacija še vedno zelo uspešna. Mesečna izvršitev je zaostala samo v železarni Štore, kjer znaša 83 % od načrtovane, medtem ko znaša v železarni Jesenice izvršitev 101 % in v železarni Ravne še posebej uspešno 114 %. Zato je tudi skupen rezultat za mesec september 101 %. Devetmesečni načrt izvršujemo s 104 % in smo za 23 % nad lanskeletnim dosežkom istega obdobja. V tem ima svoj odraz v izdatni meri sprememba cen.

Izvoz poteka še vedno zelo dobro in bomo letni načrt, če bo šlo tudi naprej tako dobro, realizirali že novembra. Po tonaži nam manjka še 13.094 ton. Dolej smo izvozili poprečno mesečno 9.271 ton, po vrednosti je pa stanje še nekaj ugodnejše. Pri poprečni prodajni ceni se tudi železarna Štore približuje načrtovani in zaostaja že manj kot 1 %.

Problematika po železarnah je bila naslednja:

ŽELEZARNA JESENICE je izgubila zaradi redukcije v letošnjem letu že 14.458 ton jekla. Septembrske redukcije pa niso prizadele samo obratovanje elektro jeklarne, temveč praktično vso železarno. Zato je bila manjša proizvodnja tudi na blumingu in v valjarni toplo valjanih trakov, v valjarni debele pločevine, hladni valjarni in profilarni. Drugi obrati, ki potrebujejo manj električne energije, so obratovali normalno.

Da bi nadomestili izgubljeno proizvodnjo jekla in zagotovili kolikor toliko normalno obratovanje obratov finalizacije, so v letošnjih devetih mesecih kupili že 29.800 ton tujega vložka. V septembru so izpadlo proizvodnjo elektro jekla delno nadomestili s pet-pečnim obratovanjem v martinarni in z valjanjem slabov prek potisne peči v valjarni na Beli. Problematika je praktično v večini obratov istovetna — izpadi zaradi pomanjkanja električne energije. V obratih finalizacije se temu priključuje še pomanjkanje delovne sile.

Primankljaj elektro jekla močno vpliva na izpolnjevanje naročil v kvalitetnem asortimanu, kar bo v naslednjih mesecih še posebej zahtevalo dosledno izpolnjevanje kvalitetnega programa. Posebej je treba poudariti, da obe visoki peči dobro delata, k čemur pripomore tudi dobra priprava vložka. Razveseljivo je še posebej, da traja umirjeno in enakomerno delo že nekaj mesecev.

ŽELEZARNA ŠTORE je imela v letošnjem letu na elektro-redukcijski peči že 524 ur izgubljenega obratovalnega časa ali 2.813 ton proizvodnje surovega železa. To je bilo posebno boleče v septembru, saj so planirali proizvodnjo 3.100 ton in od tega 2.400 ton za prodajo. Proizvedli so samo 1.088 ton in prodali le 500 ton. Zaradi zastoja plavža je manjkalo plavžnega plina, kar se je poznalo tudi pri oskrbi martinarne in na proizvodnji jekla. Dne 29. septembra so odlili na novi elektro peči prvo šaržo in tako pričeli s poskusno proizvodnjo.

V valjarnah se je poznalo na proizvodnji, da so v stari valjarni valjali večje količine specialnih profilov, na novi valjarni so pa uvajali valjanje trapecastega profila na progi 250. Ob tem so imeli več elektro okvar in zato zastojev.

V livarni manjka naročil za kokile in je zato proizvodnja nižja od predvidene.

V jeklovleku so imeli okvare strojev, na znižanje proizvodnje pa vpliva tudi povečana količina vlečnih specialnih profilov.

Posledice izpadle proizvodnje zaradi redukcije so se že pokazale v septembru in se bodo še odražale na zmanjšani količini proizvodnje, povečanih stroških in izgubljenem dohodku. Do kraja leta se vsega ne da nadoknadi in le ob najugodnejših pogojih oskrbe z energijo in vložkom ter ob skrajnih naporih vseh treh kolektivov železarn ne bi smeli dosti zaostati za letno količino predvidene bla-

SINDIKALNE VESTI

V mesecu oktobru je bila dejavnost v sindikalni organizaciji usmerjena na dva ključna problema:

1. Problemska konferenca s poudarkom na stanovanjski izgradnji v preteklosti in prihodnosti.

2. Oskrba z ozimnico, kamor prištevamo krompir, čebulo, zelje, jabolka, premog, tekstil. Že seminar za sindikalne delavce, ki je bil 28. in 29. septembra in o katerem smo že pisali v oktobrski številki, je v svojem sklepnem delu pokazal, kako akutno je vprašanje stanovanjske izgradnje, komunalnih objektov in urbanističnih ureditev. Na redni, polletni konferenci, ki je bila 29. oktobra, so delegati zagovarjali naslednja stališča:

1. Zagotoviti je treba izgradnjo najmanj 100 družbenih stanovanj v enem letu, pri čemer pa je zasebno gradnjo treba obravnavati ločeno.

2. Komunalne ureditve s pripadajočimi objekti je treba urejevati vzporedno z vseljivostjo stanovanj.

3. Programirana blokovna gradnja mora biti odraz potreb številnosti družin prosilcev, pri čemer je treba zagovarjati, da 60 m² stanovanjske površine že zadošča za trisobno stanovanje (preizkušeni projekti — stolpnice in polstolpnice na Čečovju).

4. Individualno gradnjo je glede na razpoložljive lokacije tudi primerno, s krediti stimulirati. Pri tem pa ne dopuščamo diferenciranih, prek železarne odobrenih maksimiranih kreditov.

5. Podpreti je treba izgradnjo naselja montažnih hiš v soseski Reka, vendar je treba zagotoviti restavriranje stanovanjskih objektov dveh konkurentov: Marles, Jelovica, obenem pa izbirati najugodnejšega ponudnika: osnovna cena, ugodnost kreditiranja, kvaliteta, notranje instalacije in oprema ipd.

6. Zagotoviti je treba obnovo otroških igrišč, vrtiljakov, gugalnic, peskovnikov in poskrbeti za njihovo vzdrževanje. Novi stanovanjski objekti brez teh pomembnih malenkosti ne bi smeli doživeti uporabnega prevzema.

7. Vsa gradnja z družbenimi sredstvi mora biti strokovno nadzorovana, pri čemer je pomemben nadzor tako gradbenih kot strojnih in elektro instalacijskih del.

8. Stanovanjska izgradnja, v katero vlagamo z lastnim delom pridobljena denarna sredstva, mora biti oblikovana pri kupcu — potrošniku in ji je treba zagotoviti večjo javnost.

Verjetno se še nobeno leto sindikalna organizacija ni toliko ukvarjala z ozimnico kot v letošnji jeseni. Res pa je tudi, da republiško sindikalno vodstvo še nikdar tej akciji ni dajalo takega pomena kot letos.

Naši prizadevni sindikalisti: Jurij, Jože, Boris, Albin, Jožica, Kristina, Rajko, Tone (če naštejemo samo tiste, ki so bili najbolj agilni, obenem pa tudi najbolj izpostavljeni) so v dobrem mesecu prodali:

28.670 kg krompirja	po 1,50 din/kg	171 družinam
6.740 kg čebule	po 2,80 din/kg	391 družinam
9.340 kg zelja	po 1,30 din/kg	176 družinam
56.640 kg jabolk	po 4,00 din/kg	788 družinam

Iz tega sledi, da je bil samo s tem delom ozimnice ustvarjen bruto promet v višini 300.580 din in da je pri vsem tem nastal le malenkosten primanjkljaj 560 din, ki ga bodo pokrile OOS iz svojih sredstev. Sredstva za dnevnice in kilometrino za kvalitetni prevzem pa je pokrila svet sindikata iz svojih sredstev.

Tekstilna tovarna »Volna« iz Laškega je 16. oktobra v gasilskem domu našim sodelavcem prodala za okoli 10.000 din metrskega blaga. To pa je bila ena izmed novosti letošnje široke akcije.

Govne proizvodnje. Povsod so uvedeni izredni ukrepi, kako postopati ob ponovnih izpadih električne energije.

Povsod je odrejeno zaporedje, kaj odklopiti, da bi bila za kolektiv izguba čim manjša. Povsod so dana navodila za štednjo z električno energijo. Vse tri železarne so pa izdale tudi vrsto navodil in ukrepov, kako bi zmanjšali negativne posledice dosedanjih redukcij. Pri vseh dosedanjih letošnjih težavah so proizvodni rezultati še vedno boljši od lanskoletnih in je res škoda, da nas je energetska kriza tako prizadela. Sedaj, oktobra, je stanje za nas zaenkrat normalno. Vsi agregati v kloričnih centralah so v redu. Vode je tudi dovolj in ob normalnih pogojih zatrjujejo, da bodo naše potrebe do konca leta docela pokrite. Nadejamo se torej najboljšemu vsaj še v teh dveh mesecih in pol do konca letošnjega leta.

liko interesentov se je za premog prijavilo, bomo o končni številki poročali v decembrski številki Informativnega fužinarja.

Pri vseh teh prizadevanjih pa je sindikalna organizacija naletela na popolno podporo vodstva podjetja, kar je vsem dalo še več znanosti in je bila s tem celotna akcija tudi zelo uspešna.

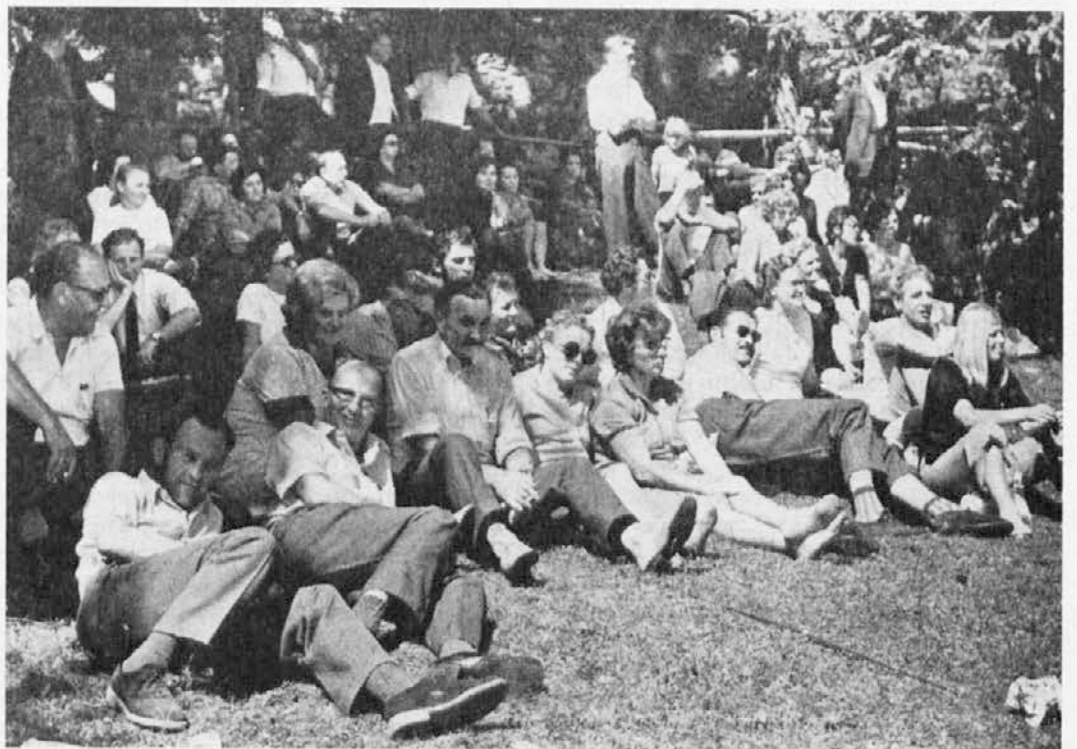
Organiziranost sindikata v ZPSŽ. V petek, 19. oktobra, je bil na Jesenicah posvet predsednikov sindikalnih organizacij, podpisnikov sporazuma o združevanju dela in sredstev v Združenem podjetju slovenske železarne. Posveta so se udeležili sindikalni funkcionarji železarn: Jesenice, Ravne, Štore ter funkcionarji predelovalcev žice: »Veriga« Lesce, »Plamen« Kropa in »Tovil« Ljubljana.

Glavni namen posveta je bil oblikovati predlog poslovnika sindikata v ZPSŽ za javno razpravo v osnovnih organizacijah sindikata. Poudariti je treba, da je prejšnji poslovnik doživel bistveno vsebinsko spremembo. Ta je bila pogojena z zahtevo po novi organiziranosti in vlogi sindikata v ZPSŽ.

Vsebinska sprememba poslovnika je v tem, da morajo celoten program dela bodočega sveta sindikata v ZPSŽ (dosedanji koordinacijski odbor) sprejeti in potrditi organizacije sindikata podpisnikov.

Svet bo za svoje delo izvolil tudi nekatere komisije, pri čemer je novost v tem, da bosta dosedanjo kulturno in rekreativno komisijo nadomestili dve komisiji: komisija za kulturo in komisija za šport in rekreacijo. Finančno poslovanje bo nadzirala in spremljala finančna komisija, ki bo morala ob koncu mandata izdelati in dati finančno poročilo v potrditev organizacijam sindikata podpisnikov. Tudi svet sindikata ZPSŽ bo moral ob koncu mandata za OS podpisnikov izdelati poročilo o delu oziroma uresničitvi sprejetega programa. Vse te spremembe pa bodo povzročene le zaradi uresničevanja novih tokov v sindikalnem delu in poživitvi tega dela v ZPSŽ, za katerega smo v preteklosti imeli precej kritičnih pripomb. Lojze Janežič

Do konca meseca oktobra smo zbirali prijave za oskrbo s premogom. Ker do ključka redakcije ne moremo povedati, ko-

S srečanja borcev — železarjev na Pokljuki

Foto: R. Gradišnik

Mladina železarne v pripravah na reorganizacijo in IX. kongres ZMS

Ugotovitev, da se nahajamo v dinamičnem, za zvezo mladine pomembnem času, nas obvezuje, da bomo ta čas izkoristili za uresničevanje ciljev in nalog, ki stojijo pred nami. Poleg raznih dokumentov, ki od nas zahtevajo konkreten pristop k delu, bomo morali razpravljati o dveh pomembnih, za našo generacijo dolgoročnih dokumentih: platformi 10. kongresa ZKJ in osnutkih ustav SFRJ in SRS, v obravnavo in razpravljanje pa bomo vsak čas dobili tudi platformo za 7. kongres ZKS.

S temi dokumenti se je začela spreminjati vloga vseh družbenopolitičnih organizacij. ZK mora opravljati vlogo avantgarde in enotnega ter odločnega idejnega voditelja družbe. Zveza sindikatov prenaša v povezovalca in glavnega koordinatorja interesov delovnih ljudi; SZDL postaja resnično mesto najširšega družbenega dogovarjanja, posebno še mesto, kjer se bo krojila kadrovska politika.

S tem ko sprejemamo program ZKJ in delujemo pri graditvi samoupravnih socialističnih družbenih odnosov, se moramo v vseh naših strukturah delovanja aktivno vključevati v razprave o izhodiščih za pripravo 10. kongresa ZKJ. V obdobju po pismu in s sprejemanjem nove ustave kot rezultata kvalitativnih sprememb v naši družbi, ki imajo namen omogočiti delovnemu človeku neposredno možnost odločanja o rezultatih njegovega dela, je za ZK kot pobudnico in nosilko take usmeritve nujna širša ocena današnjega trenutka v vseh pogledih. Takšna ocena je za našo organizacijo in generacijo kot tisto populacijo, ki je bistveno zainteresirana za samoupravni in socialistični razvoj naše družbe, zelo pomembna, saj v to življenje šele vstopamo in v njem prevzemamo vse večje breme.

ZKJ kot avantgarda delavskega razreda in kot idejni usmerjevalec vseh socialističnih sil naše družbe ocenjuje z 10. kongresom prehojeno pot naše družbe ter odpira jasn pogled na bistvene točke nadaljnega razvoja naše revolucije.

Naloga vsakega komunista v današnji družbi je, da pomaga svoji organizaciji odkriti in opredeliti točke našega nadaljnega družbenopolitičnega razvoja in s tem dati svoj ustvarjalni prispevek k razpravi ob 10. kongresu ZKJ.

Organizacija ZMS mora do 10. kongresa ZKJ in 7. kongresa ZKS zavzeti aktivno stališče, saj so naša idejna in programska izhodišča osnovana na idejni in programski usmeritvi ZK, katerih sooblikovalci smo in vedno bolj postajamo v vsakodnevni praksi posebej mladi komunisti, ki naj v organizaciji ZMS postanejo tista idejna jedra, ki bodo nosilci razprave o izhodiščih za 10. kongres ZKJ med mlado generacijo.

V prelomnem trenutku razvoja naše revolucije ob prizadevanju za zgraditev sistema integralnega samoupravljanja in ob sprejemanju nove ustave ter bistvenih premikih v kvaliteti svetovnih mednarodnih odnosov je usmeritev 10. kongresa ZKJ in 7. kongresa ZKS tisti nepogrešljivi

kompas, ki nas vodi, da kot ZM in kot mlada generacija pomagamo dobiti bitko za humanejšo, bolj socialistično in bolj samoupravne odnose med ljudmi.

Drugi, za vso našo družbo pomemben dokument, ki je ravno sedaj v javni razpravi in za katerega odpiramo razpravo tudi v ZM, je osnutek zvezne in republiške ustave. Vsi člani ZMS se moramo vključiti v javno razpravo, katere politični organizator je SZDL iz naslednjih razlogov:

— S prečiščenim in dopolnjenim besedilom ustave iz leta 1963 dobivamo v roke bistveni družbeni dokument, ki idejno in sistematično načrtuje naš nadaljnji družbenopolitični razvoj, obenem pa temelji na izviri naše revolucionarne poti, na razrednem pomenu NOB, na avnojevske osnovah graditve Jugoslavije, na razredni podlagi naše politične organiziranosti in socialističnem bistvu naše celotne družbene usmeritve, na dograjevanju našega samoupravnega, družbenopolitičnega sistema.

— S tako ustavo dobivamo kriterij za presojanje slehernega družbenopolitičnega organiziranja in ravnanja, saj je v njej jasno zapisano, da je samoupravna socialistična ureditev oblika diktature proletariata. Zagotavlja jo tako organizacija družbenopolitičnega sistema, v kateri so zasledovani cilji integralnega samoupravljanja na osnovah neposredne demokracije.

— Prečiščeno in dopolnjeno besedilo nove ustave nam prinaša tak družbenopolitični samoupravni sistem, ki brez aktivne vloge vseh družbenopolitičnih organizacij ne bi mogel nikoli zaživeti. Za aktivnost pa je potrebno poznavanje, razumevanje in tvoren odnos do tega, kakšna naj bo TOZD, temeljna izobraževalna skupnost, ostale interesne skupnosti, krajevna skupnost, občina, republika in federacija.

Glede na to, da smo mladi ljudje, delavci in kmetje, učenci, dijaki in študenti, da nas naši interesi vežejo v vrsto organizacij, ta ustava mnogo govori tudi o nas. Zato se moramo potruditi, da bo ta beseda o nas naša beseda, tista, s katero se strinjamo, ker vemo, o čem govori in ki jo dopolnjujemo v tistem, kjer se nam zdi, da ne govori dovolj jasno ali čisto avtentično.

Kako se moramo kot zveza mladine vključiti v javno razpravo o novi ustavi?

Naša prva naloga je, da sleherni mlad človek spozna osnovne usmeritve — idejne, politične in humanistične — ki jih prinaša naša nova ustava. Zato mora razlaga ustave prodreti do slehernega aktiva ZM, do slehernega mladince, člana ZM. Naša druga temeljna naloga je, da skuša vsak mlad človek glede na to, kje dela — v šoli, delovni organizaciji, kmetijstvu, in kjer živi — v krajevni skupnosti, občini, spoznati svoj prostor v našem družbenopolitičnem sistemu in ga tudi sooblikovati. Zato mora biti razlaga ustave in sodelovanje v razpravi kar se da temeljito, se pravi, da moramo osvetliti specifičnosti za posamezne skupine mladih oziroma njihov delovni princip. Naša tretja naloga pa

je, da se aktivno vključimo v razprave o novi ustavi.

Vključno z razpravo o platformi za 10. kongres ZKJ, 7. kongres ZKS in z razpravo o osnutku ustave SFRJ in SRS teče v ZMS tudi razprava o gradivih za 9. kongres ZMS. Vsi ti dokumenti, o katerih razpravljamo v naših organizacijah, se medsebojno prepletajo, so tesno povezani, pozornost vsem pa je pogoj za njihovo uresničitev.

VLOGA IN POLOŽAJ MLADINSKE ORGANIZACIJE V OKVIRU SINDIKATOV

Ko govorimo o naši organiziranosti ZM, je prav, da napišem nekaj tudi o vlogi in položaju mladinske organizacije v okviru sindikatov kot najširše družbenopolitične organizacije v TOZD in OZD, znotraj katere vsi delovni ljudje, pa tudi zveza mladine in ZK uresničujejo, usklajujejo svoje interese in predloge. Taka vloga sindikatov je tudi opredeljena v novi ustavi, ki je sedaj v javni razpravi.

Vse družbenopolitične organizacije so pred reorganizacijo. Poznane so nam teze o našem nadaljnjem razvoju, ki naj bo tak, da bo delovanje teh organizacij resnična enotnost socialističnih sil. Dosedanja praksa kaže niz slabosti, ki jih bomo morali odpraviti. V pretekli praksi smo delovali preveč strankarsko. O problemih, ki so bili enaki za nas vse, smo zavzemali nasprotujoča si stališča ter tako slabili delo družbenopolitičnih organizacij, njihove napore in učinkovitost. Zaradi takega delovanja resolucije in sklepi v praksi niso zaživel, družbenopolitično delo pa mnogokrat ni bilo vrednoteno.

V praksi smo priča vsemogočim izkrivljanjem ali je po novi organiziranosti sindikatov mladinska organizacija sploh še samostojna družbenopolitična organizacija ali ne, ali bomo sploh imeli svoje programe; takšnim mislim je podlegel tudi del našega članstva. Naše članstvo izraža potrebo po samostojni organizaciji, ki deluje na bazi programa ZK. Popolnoma jasno pa je, da svoje programe uresničujemo znotraj sindikatov, ker moramo s svojimi hotenji, sklepi in stališči med delovne ljudi, da bodo le-ti vedeli, da so problemi, ki jih rešujemo in o njih razpravljamo, tudi njihovi problemi. Mnogo noči izgubljam s tem, ko razpravljamo, ali je zveza mladine sekcija sindikatov ali ne, ali je aktiv ZM ali aktiv mladih delavcev in podobno. Ni bistveno, kako se bo v bodoče mladinski aktiv v delovni organizaciji imenoval, temveč da naše razprave gradimo na temelju kakšni bodo vsebinski in kvalitativni premiki v našem delovanju v odnosu do sindikata in ZK.

Interesi mlajših in starejših delavcev so približno enaki, problem OD, delitev dohodka, poslovanje podjetja, stanovanjska problematika, gre pa tudi za specifične probleme mlajše generacije, kot je problem štipendiranja, učencev v gospodarstvu, izobraževanje ob delu in kadrovske politike. Ne smemo pa zanemariti psihološkega momenta, da se mlajši ljudje med sabo lažje pogovorimo. Na koncu pa ne smemo pozabiti na zgodovinsko vlogo naše organizacije pred NOB med njim in po njem vse do danes, ko je organizacija ZM prav gotovo dala svoj delež k izgradnji na-

še samoupravne družbe, to pa so elementi, ki narekujejo potrebo po lastni organizaciji. Z novo organiziranostjo ZM in sindikatov ni naša samostojnost prav nič ogrožena, nasprotno, vpliv naše organizacije na dogajanja v družbi se veča. Dotaknil pa se bi nekaterih primerov iz novega osnutka statuta o organiziranosti sindikatov, s katero formulacijami se ne moremo strinjati. Čeprav je bil namen dober, moramo nakazati, kaj v tem osnutku ni prav in s čim se ne moremo strinjati.

Nesprejemljiva formulacija je, da nam delo aktivov vodijo izvršni odbori sindikatov, saj imamo sami dovolj sposobnega kadra. V nasprotnem primeru bi potreba po samostojnosti organizacije mladih ne bila vidna, tretirani bi bili kot privesek sindikatov. Pojavilo bi se vprašanje potrebe po organizaciji mladih v podjetju ali občini, za kar pa komentar ni potreben.

Članstva v sindikatu ne moremo enačiti s članstvom v mladinski organizaciji. Vsak, ki se zaposli, avtomatično postane član sindikata, član ZMS pa ne more postati vsakdo, tu obstajajo kriteriji, po katerih so bili naši člani sprejeti v organizacijo, čeprav se zavedamo, da imamo polno članov, ki so samo formalno člani, prizadevanja pa gredo v smer političnega organiziranja ZM. Ista situacija je v sindikatih in tudi v ZK, da se članstvo vse preveč zaveda le svojih pravic, ne pa tudi dolžnosti, ki mu jih kot članu organizacije le-ta nalaga. Da bo lahko mladinski aktiv v delovni organizaciji svoja stališča posredoval v sindikalno organizacijo, je potrebno, da v IO sindikata izvolimo svoje predstavnike, ki pa bodo tudi sprejemali stališča, obvezna za celoten kolektiv. To pa je napredek in je popolnoma drugače, kot pa če si samo vabljen na seje, ne smeš pa glasovati, torej dejansko sprejemati odločitve, ki spreminjajo odnose v naši delovni organizaciji. Pojavlja pa se vprašanje, koga bomo volili v IO sindikata. Zgodi se lahko, da bomo imeli predstavnike v IO sindikata, da pa bodo izvoljeni tisti, ki v mladinski organizaciji ne delajo, kljub temu da so mladi. Na to moramo biti pri volitvah zelo pozorni, ker lahko zastopajo avtentične interese določenega mladinskega aktiva le tisti, ki aktivno delujejo v naši organizaciji, ne pa tisti, ki so mladi, pa živijo izven nje.

Podajam konkretne spremembe, ki jih TK ZMS železarne Ravne predlaga k predlogu statuta o novi organiziranosti RZS in ki jih predlagamo v obravnavo TO sindikata Železarne Ravne:

1. Stran 26, člen 19, ki govori o nalogah sindikalne organizacije. Spremeni naj se zadnja alineja teh nalog v besedilo:

— zagotavljati primerne kadrovske, prostorske in druge pogoje za delovanje osnovnih organizacij in aktivov mladih delavcev, ki so sestavni del samoupravljanja.

2. Stran 26, člen 21. Predlagamo, da se besedilo člena glasi:

— V okviru osnovne organizacije deluje aktiv mladih delavcev (mladinski aktiv), ki ga sestavljajo vsi člani mladinske organizacije, ki so tudi člani osnovne organizacije sindikata. Dejavnost aktivov mladih delavcev vodi vodstvo mladinskega aktiva. V IO osnovne organizacije mora biti izvoljeno najmanj toliko mladih delavcev, da njihova udeležba ustreza njihovemu od-

Tudi takšna so naša otroška igrišča

Foto: F. Kamnik II

stotku v sestavu zaposlenih. Aktiv mladih delavcev se sestaja po potrebi, obvezno pa takrat, ko osnovna organizacija obravnava vprašanja, ki so posebno pereča za mlade delavce. Stališča aktiva mora obravnavati IO in sprejeti ustrezne sklepe.

3. Člen 28. Predlagamo varianto:

— člane aktiva izvolijo aktivni mladi delavcev v osnovnih organizacijah in konference mladih delavcev.

4. Člen 53. Besedilo naj se spremeni, in sicer:

— člani sindikata in zveze sindikatov plačujejo enotno članarino, ki je namenje-

na za finansiranje dejavnosti sindikatov, zveze sindikatov in aktivov mladih delavcev na vseh nivojih in vseh oblikah delovanja.

Z ustreznimi vodstvi sindikatov v TOZD in občinskih odborih sindikatov se je treba še letos dogovoriti, kako evidentirati, kandidirati in voliti mlade delavce v ustrezne organe sindikatov, da bomo lahko naše programe in sklepe uresničevali v sindikatu kot najširši družbenopolitični organizaciji delavskega razreda.

Dino Krauberger

Z zasedanja delavskega sveta

Na zasedanju meseca oktobra je bil delavski svet seznanjen z rezultati poslovanja v 9 mesecih letošnjega leta. Na zasedanju pa je potrdil:

— izhodišča in smernice za izdelavo gospodarskega načrta za naslednje leto,

— imenoval delavce na razpisana delovna mesta individualnih izvršilnih organov,

— potrdil pravilnik o volitvah in odpoklicu članov organov upravljanja,

— predlog sprememb na osnovnih sredstvih,

— dopolnitev tekstualnega dela pravilnika o delitvi OD,

— družbeni dogovor o enotnih osnovah kadrovske politike v občini Ravne na Koroškem

— in opravil razpis volitev za člane organov samoupravljanja in kolektivnih izvršilnih organov.

Kako smo gospodarili v 9 mesecih?

Povedano je bilo, da smo obseg skupne proizvodnje v primerjavi z letnim načrtom izpolnili le s 95,5 %, blagovno proizvodnjo pa s 96,4 %. Na obseg skupne in blagovne proizvodnje je največ vplivala redukcija električne energije. Tudi če bo električna energija do konca letošnjega leta na razpologo v višini naših potreb, izpada količinske in blagovne proizvodnje ne bo možno nadoknaditi. Ne le da imamo zaradi izpada električne energije nižjo proizvodnjo in s tem zagotovo določeno škodo, ampak so se nam povečali tudi fiksni stroški, kar vse bo nedvomno imelo odraz na končni finančni rezultat ob zaključku poslovnega leta. Kljub določenemu izpadu proiz-

vodnje pa smo naše obveznosti do izvoza do sedaj presegle za 22,8 %. Eksterna realizacija je bila v primerjavi z lanskim letom presežena za 23,1 %, v primerjavi z načrtovano pa presežena za 5,1 %. Na višjo realizacijo imajo zanesljivo določen vpliv višje cene nekaterih naših izdelkov, ki so bile odobrene v drugem polletju letošnjega leta. Število zaposlenih se je proti načrtovanemu povečalo za 3,5 %. Kar zadeva povečanje zaposlenih, je bilo podčrtano, da bomo morali v tovarni preiti od do sedaj ekstenzivnega na intenzivnejše zaposlovanje. Pri številu zaposlenih so posamezni razpravljalci opozorili na določeno problematiko, ki nastaja v posameznem obratu. Podčrtano je bila potreba po načrtovanju dolgoročnejske kadrovske politike v tovarni in dejstvo, da moramo kadrovske politiko obravnavati kot del naše celotne poslovne politike. Pri obravnavi podatkov razmerja med »umskimi« in »ročnimi« delavci je bilo poudarjeno, da se bo z nabavo novih, popolnejših strojev, z večjo avtomatizacijo in podobnim to razmerje še spremenilo v korist vzdrževalcev.

Za OD je bilo povedano, da so v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta letos porastli za 20,1 %. OD so predvsem zaradi močne inflacije, ki je letošnje leto prisotna, rastli hitreje, kot je sicer naraščala produktivnost dela, saj smo jo povečali le za 5,7 %. Čeprav se je v poprečju izplen izboljšal v vseh obratih, razen v vzmetarni, obratu industrijskih nožev in obratu pnevmatičnih strojev, pa bo treba težiti za tem, da bo ta še boljši, kar posebej velja za obrate, ki dosegajo v primerjavi z lanskim letom letos slabši izplen. Določen napredek beležimo tudi pri izmečku, saj je ta v vseh obratih, razen v jeklovleku in vzmetarni, nižji, kot je bil lansko leto.

Izhodišča in smernice gospodarskega načrta za leto 1974

Uvodoma je bilo povedano, da imamo v samoupravnem sporazumu določeno, da delavski svet oziroma zbor delegatov podjetja sprejema samo izhodišča in elemente za sestavo letnih gospodarskih načrtov TOZD in podjetja kot celote. Gospodarski načrt, izdelan na podlagi teh izhodišč, sprejemata DS TOZD in DS OSS. Osnovna izhodišča, ki jih je treba upoštevati pri izdelavi gospodarskega načrta, in cilji, ki jih želimo doseči, so predvsem:

- da mora biti skupna amortizacija dosežena najmanj v taki višini kot letos,
 - da naj bodo poprečni OD na zaposlenega višji vsaj za 10% od poprečnih OD, ki bodo na zaposlenega izplačani letos,
 - da je treba za stanovanjsko izgradnjo izdajati namensko višja sredstva, kot to določa občinski odlok. Ta namreč določa 7% prispevne stopnje, za letos pa za stanovanjsko izgradnjo izdajamo 10%,
 - da mora biti ostanek dohodka za sklade dosežen najmanj v višini 5% od dosežene celotne eksterne realizacije.
- Izhodišča upoštevajo že tudi pripombe in smernice, ki so bile izoblikovane na poslovnem odboru. Na posamezne smernice, ki jih je treba upoštevati pri izdelavi gospodarskega načrta, ni bilo bistvenih pripomb. Nekaj razprave je bilo okrog vprašanja amortizacije in števila zaposlenih, poudarjeno pa je bilo, da bi morala izhodišča vsebovati tudi področje varstva pri delu, predvsem pa ukrepe za znižanje delovnih nezd, ki zadnja leta rapidno naraščajo, ter druge probleme s področja zdravstvenega varstva.

Imenovanje delavcev na vodilna delovna mesta

Letos je nekaterim delavcem, ki so razporejeni na delovna mesta individualnih izvršilnih organov ali vodilna delovna mesta, potekel rok, do katerega so bili imenovani. Delavski svet je zato na zasedanju meseca junija sklenil, da je treba v javnih sredstvih informiranja razpisati delovna mesta tehniškega direktorja, direktorja komercialnega sektorja, direktorja finančno računovodskega sektorja in direktorja kontrole kvalitete. Na tem zasedanju je tudi imenoval komisijo, ki je morala opraviti razpis in na podlagi dopisnih prijav pripraviti predlog za imenovanje delavcev na našeta delovna mesta. Razpis je bil objavljen v Delu 13. avgusta 1973. Komisija je po času, ki je bil določen za vlaganje prijav, ugotovila, da so se v roku, določenem v razpisu, pravočasno prijavili delavci, ki so že zdaj bili razporejeni na ta delovna mesta in da prijav drugih kandidatov ni bilo. Komisija je iz gradiva ugotovila, da prijavljeni kandidati izpolnjujejo razpisne pogoje in da so z dosedanjim uspešnim in vestnim delom dokazali svojo strokovno usposobljenost, kar zagotavlja, da bodo še nadalje do nove izbire sposobni uspešno izvrševati naloge in smotre, katerih uresničevanje zahtevajo razpisana delovna mesta. Tudi kadrovska komisija pri svetu organizacije ZK naše tovarne, ki je razpravljala o prijavljenih kandidatih, je ugodno ocenila njihovo dosedanje strokovno delo in družbenopolitično aktivnost ter je soglašala z njihovo ponovno izvolitvijo oziroma imenovanjem. Razpisna komisija je tako na podlagi navedenih ugotovitev sklenila, da predlaga delavskemu svetu, da se prijavljeni kandidati ponovno imenujejo na razpisana delovna mesta.

Volitve in odpoklice članov samoupravnih organov in kolektivnih izvršilnih organov

V utemeljitvi je bilo povedano, da smo se do sedaj pri vsakokratnih volitvah posluževali splošnega zakonskega predpisa o volitvah. S spremembami, ki so nastale na področju zakonodaje, pa je prenehal veljati tudi ta predpis. Zaradi tega moramo to področje v tovarni sami normativno urediti. Iz teh razlogov je bil izdelan predlog pravilnika o volitvah in odpoklicu članov organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov. S pravilnikom podrobneje določamo:

- kateri člani samoupravnih in kolektivnih izvršilnih organov se volijo neposredno ter katere člane skupnih in kolektivnih izvršilnih organov voli zbor delegatov podjetja ter DS TOZD in OSS,

— organe za izvedbo volitev, način kandidiranja, potrditev kandidatne liste, volitve in način glasovanja, ugotovitve izida volitev, načine odpoklica članov organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov, primere, v katerih je treba razpisati nadomestne volitve, način volitev in odpoklice kolektivnih izvršilnih organov podjetja ter TOZD in OSS in končne določbe.

V končnih določbah imamo določilo, da bo letos volitve za vse člane samoupravnih organov tako na nivoju podjetja kakor tudi TOZD razpisal delavski svet podjetja, medtem ko bodo naslednje volitve že samostojno razpisali samoupravni organi v TOZD in OSS.

Spremembe na osnovnih sredstvih

Meseca januarja letos je delavski svet odobril, da se zaradi izgradnje novega 1000 m³ rezervoarja za potrebe tovarne odkupi stanovanjska hiša s pripadajočim zemljiščem in kulturami v Dobji vasi št. 127, last Franca Krautbergerja. Stanovanjsko hišo bi zaradi izgradnje rezervoarja bilo potrebno porušiti, vendar je bilo ob predlogu odkupa tedaj rečeno, da bi bilo kljub temu treba preučiti možnost, da bi se po izpraznitvi preuredila v polnilnico butana. Strokovne službe so tako zahtevo preučile. Ugotovljeno je bilo, da bi tudi s preureditvijo v polnilnico bilo treba sedanjo hišo v glavnem porušiti in izvršiti določene prezidave ipd. Vrednost del, ki bi jih zahtevala taka preureditev, bi znašala več, kot je znašala odkupljena vrednost hiše. Glede na take ugotovitve je bilo predlagano, da naj se od prvotne namere odstopi in hišo poruši. Ker upravičeno ni pričakovati, da bi kdo hišo zaradi porušitve odkupil, je bilo zato predlagano, da naj se odstopi lovski družini Strojna, Ravne na Koroškem, ki jo mora na svoje stroške porušiti, material, ki ga bodo s tem pridobili, pa uporabiti za dograditev njihove lovske kočice.

Pri obravnavi sprememb na osnovnih sredstvih je bilo dodatno predlagano, da naj bi se zaradi dotrajanosti službenih osebnih avtomobilov odobrila nabava dveh novih osebnih avtomobilov za potrebe tovarne. En avtomobil bi nabavili že letos, drugega pa v prvi polovici naslednjega leta.

Dopolnitev pravilnika o delitvi OD

Predlog se je nanašal na dopolnitev samo tistih določb pravilnika, ki urejajo področje OD za aktivne udeležence NOB in internirance. S splošnimi predpisi je urejeno, da so tisti, ki so se do 9. septembra 1943 aktivno vključili v NOB ali bili internirani, upravičeni do OD v višini republiškega poprečja, kolikor njihovi OD iz rednega delovnega razmerja tega poprečja ne dosegajo. Pred leti smo se v tovarni odločili za to, da so bili do poprečnega OD tovarne upravičeni tudi tisti zaposleni, ki so se do 15. maja 1944 aktivno vključili v NOB ali bili internirani. Iz objektivnih in drugih vzrokov pa se je razvoj NOB v naših krajih razvijal nekoliko počasneje kot mogoče drugod. Tako imamo v tovarni tudi zaposlene, ki so se vključili v NOB ali bili internirani še po 15. maju 1944. V tej skupini so tudi vsi tisti, ki so se aktivno borili v prekomorskih brigadah. Vsi ti po zdaj veljavnih določbah do dodatnega OD, ki je enak poprečnim OD tovarne, niso upravičeni. Problem je bil že večkrat obravnavan na sestankih aktiva članov ZB naše tovarne, predmet razprave pa tudi na občnih zbiorih združenja. Po podatkih aktiva je v tovarni le okrog 10 zaposlenih, ki so se vključili v NOB po 15. maju 1944 in iz rednega delovnega razmerja ne dosegajo poprečnih OD tovarne.

Na podlagi takih ugotovitev in z namenom, da bi se aktivnim udeležencem NOB in internirancem izboljšal njihov gmotni položaj, je bilo predlagano, da naj se zdaj v pravilniku določen datum 15. maj 1944 premakne na 31. december 1944.

Dogovor o enotnih osnovah kadrovske politike v občini

Vsa podjetja, skupščina občine Ravne na Koroškem, občinske družbenopolitične organizacije in temeljna izobraževalna skupnost naj bi se dogovorile in v obliki družbenega dogo-

vora sprejele enotne osnove kadrovske politike. Tak predlog družbenega dogovora naj bi podpisali tudi v tovarni. Osnovni smotri dogovora so začrtani v resoluciji skupščine SR Slovenije, so pa v glavnem naslednji:

- da je kadrovska politika sestavni del poslovne politike, zato mora biti načrtovana skupno z razvojem podjetij,
 - da so ustrezni kadri jamstvo, da bo lahko delovna organizacija poslovno uspešna. Zato bi morali biti na delovnih mestih delavci z ustrezno izobrazbo in strokovno usposobljenostjo,
 - da je mlajšim strokovnim kadrom že v pripravništvu treba posvetiti potrebno pozornost in že tedaj ob upoštevanju njihovih sposobnosti, lastnosti, interesov in nagnjenj načrtovati njihov nadaljnji razvoj,
 - da je treba delavcem, ki zdaj še nimajo ustrezne izobrazbe, če je to v interesu podjetja, omogočiti, da si jo pridobijo.
- Dogovor nalaga tudi več obojestranskih obveznosti pri prehodu zaposlenih iz enega v drugo podjetje, povrnitev stroškov šolanja in podobno.

Delavski svet je razpravljal tudi o predlogih za odobritev bonifikacij. Dva predloga sta se nanašala na reklamacije materiala, ki smo ga dobavili podjetjem, eden na plačilo zamudnih obresti zaradi naših kasnitev pri dobavi, eden pa na plačilo transportnih in drugih stroškov za dobavljeni material.

Po obravnavi posameznih predlogov je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdijo se izhodišča za sestavo gospodarskega načrta za leto 1974 z dopolnitvijo, da se v potrjenih izhodiščih dodata dve novi točki, ki se glasita:
11. Z osvajanjem novih izdelkov modernejših tehnologije izdelave in uvajanjem novih metod poslovanja si je treba zagotoviti dolgoročno konkurenčnost na trgih.
12. S planom raziskav in osvajanja je treba določiti konkretne naloge in področja. V osvajanju je naj bo zajet tudi razvoj tistih izdelkov, ki so na trgu iskani in perspektivni, vendar jih danes zaradi neakumulativnosti ne izdelujemo.

S finančnim planom je zato treba za osvajanje in raziskave zagotoviti sredstva v višini najmanj 0,7% od planirane eksterne realizacije.

12. Varo delo zaposlenih v primernem delovnem okolju je pogoj za doseganje planiranih ciljev. Zato je treba izdelati plan ukrepov za znižanje obratnih nezd in obolevnosti na delovnem mestu.

2. Potrdi se predlog razpisne komisije in za naslednjo mandatno dobo štirih let za delovna mesta individualnih izvršilnih organov imenujejo: dipl. inž. Franjo Mahorčič na delovno mesto tehniškega direktorja, Boris Florjancič na delovno mesto direktorja komercialnega sektorja, dipl. oec. Peter Orožen na delovno mesto direktorja finančno računovodskega sektorja in dipl. inž. Mitja Šipek na delovno mesto direktorja kontrole kvalitete.

3. Potrdi se pravilnik o volitvah in odpoklicu članov organov samoupravljanja in kolektivnih izvršilnih organov z dopolnitvijo, da se v 1. vrsti 2. odstavka 20. člena črta beseda »tudi«, medtem ko ostane besedilo drugih členov nespremenjeno.

4. Razpišejo se volitve na nivoju podjetja za člane zbora delegatov, skupnega odbora za medsebojna razmerja v združenem delu, odbora delavske kontrole in na nivoju TOZD in OSS za delegate za delavski svet TOZD in OSS, člane komisije za medsebojna razmerja v združenem delu in člane odbora delavske kontrole. Volitve bodo 21. novembra 1973.

5. Odobri se porušenje stanovanjske hiše v Dobji vasi št. 127. Knjižna vrednost stanovanjske hiše se po porušitvi prenese v breme poslovnega sklada Železarne Ravne. Hiša se odstopi lovski družini Strojna, Ravne na Koroškem, ki jo mora na lastne stroške porušiti, material pa uporabiti za dograditev svoje lovske kočice na Strojni.

Zaradi dotrajanosti službenih osebnih avtomobilov se za potrebe podjetja odobri nabava dveh novih osebnih avtomobilov, od katerih je enega nabaviti še letos, drugega pa v prvem polletju naslednjega leta.

6. Odobri se dopolnitev 2. odstavka 59. člena pravilnika o delitvi OD, tako da se zdaj določen datum 15. maj 1944 premakne na 31. december 1944.

7. Odobri se, da naša tovarna podpiše družbeni dogovor o enotnih osnovah kadrovske politike v občini Ravne na Koroškem z dopolnitvijo, da je v 5. členu pri točki c dodati »z izrednim šolanjem ob delu«, v zadnjem odstavku 18. člena pa sedanjemu besedilu dodati »razen v primeru, kjer zakon določa drugače«.

8. V smislu predpisov o deviznem poslovanju se odobrijo bonifikacije:

— zahodnonemški firmi Schmolzt Bichenbach za znesek 466,95 DM. Bonifikacija se nanaša na reklamacijo materiala, ki smo ga dobavili temu podjetju;

— zahodnonemški firmi SM Stahlmetal za znesek 2.000 DM. Bonifikacija se nanaša na reklamacijo materiala, ki smo ga dobavili temu podjetju;

— romunski tvrdki Metalimport za znesek 980,85 USA dolarjev. Znesek se nanaša na plačilo zamudnih obresti zaradi kasnitev pri dobavi;

— zahodnonemški firmi Ernest Komrowski za znesek 296,13 DM, 161,55 DM in 1.352,47 DM. Bonifikacije se nanašajo na plačilo transportnih in drugih stroškov za material, ki smo ga dobavili temu podjetju. -et

Janez Žnidar

V železarni montiran računalnik IBM 370/135

V primerjavi z večino podjetij sicer nekoliko pozno, se sedaj tudi naš kolektiv uvršča med tiste, ki bodo svoje poslovne odločitve sprejemali na podlagi informacij, dobljenih iz računalnika. V oktobru smo dobili v najem računalnik IBM 370/135. Obdelava podatkov z računalnikom bo pomenila napredek za kolektiv, brez dvoma pa bo kot prvi računalnik v koroški regiji pospešil razvoj obdelave podatkov tudi na celotnem področju.

V železarni smo se na obdelavo podatkov z računalnikom pripravljali že več let, zadnji dve leti pa intenzivno. Šele po opravljenem delu moremo oceniti, kako nujne in koristne so bile predpriprave. Takih obdelav, kot jih načrtujemo in bodo v kratkem pričele teči na računalniku IBM 370, bi si ne mogli zamisliti, če ne bi že od leta 1967 sistematično urejali tehnoloških predpisov, normativov materiala, časov, delovne dokumentacije, uvajali novega načina terminiranja proizvodnje, izdelave kalkulacij, stroškovnega obračuna po obratih, šifriranja vseh elementov poslovnega procesa itd. Z organizacijskimi spremembami, ki so dobile svoj vrh z ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela, so bile natančneje razmejene pristojnosti in odgovornosti posameznih organov odločanja in vodenja ter njihovo medsebojno sodelovanje pri sprejemanju poslovnih odločitev. Načrtna kadrovska politika, ki jo je vodila Železarna Ravne v tem času, je omogočila pridobitev dodatnega znanja s področja obdelave podatkov in organizacije poslovanja že izkušenim strokovnjakom z drugih področij. Ti strokovnjaki so veliko pomagali pri pripravah za obdelavo in vključevanju mladih strokovnjakov, ki prihajajo iz šol, predvsem pa pri ustvarjanju potrebne delovne klime v podjetju za osvojitve novih metod dela in neahno preobrazbo starega načina dela.

Februarja 1971 je glavni direktor imenoval posebno komisijo za avtomatično obdelavo podatkov z nalogo, da izdela koncept te obdelave, organizira team strokovnjakov za pripravo obdelav ter pripravi potrebne analize za odločitve o tem, ali nabaviti lasten računalnik ali pa pristopiti h kakšnemu centru izven kraja.

Po vsestranskih analizah različnih možnosti je komisija za AOP priporočila, da železarna vzame računalnik v najem, kar je danes v svetu sploh navada. Tako rešitev je komisija priporočila zato, ker je

razvoj računalnikov tako hiter, da tudi najmodernejše izvedbe zastarijo v 3 do 4 letih. Z najemno pogodbo nam je dana možnost, da brez večjih težav zamenjamo ta računalnik z modernejšim.

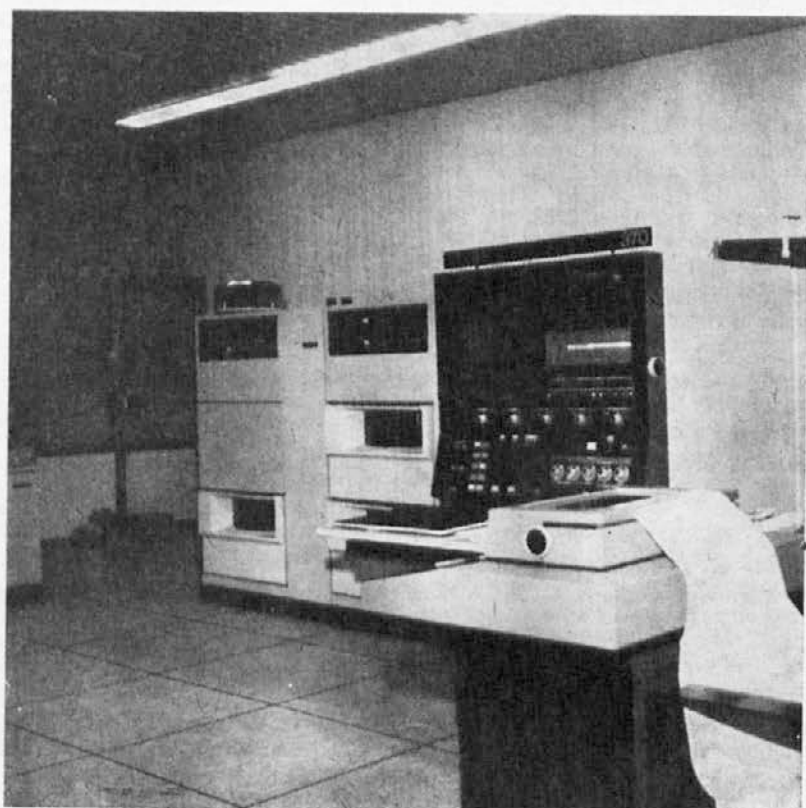
Junija 1971 je bila na podlagi IBM testov izbrana ekipa strokovnjakov, ki so imeli praktične izkušnje z ekonomskega, organizacijskega in proizvodnega področja. Ti so se začeli intenzivno dodatno izobraževati v posebni IBM šoli, hkrati pa so pričeli z organizacijskimi pripravami in pripravljati programe za posamezne naloge. Z nabavo malega računalnika KIENZLE 6000 je ekipa že imela možnost obdelovati nekatere manj zahtevne naloge, kar je bila zanjo tudi dobra šola. Nekatero zahtevnejše naloge pa je ekipa obdelovala v računskem centru Železarne Jesenice in v IBM centrih v Radovljici in v Ljubljani.

Aprila 1972 je bila podpisana pogodba za najem, z dobavnim rokom avgusta 1973. Takoj so bili naročeni projekti za zgradbo in 23. oktobra 1972 so se pričela zemeljska dela, junija 1973 pa je bila zgradba gotova. Vsa dela na izgradnji objekta, dobavi sistema in opreme ter vzporednih priprav

programov so bila vnaprej planirana. Za vsako od 136 aktivnosti je bil določen začetni in končni datum. Zaradi kasnitve dobave opreme in sistema pa je celotni projekt v enomesečni zamudi.

Medtem ko je intenzivno delala na pripravi opreme in sistema, pa je ekipa organizatorjev in programerjev ter drugih sodelavcev v AOP skupaj s posameznimi sodelavci iz drugih služb z velikim elanom delala na oblikovanju in pripravi kompleksne obdelave podatkov poslovnega procesa. Kompleksna obdelava podatkov, za katero smo se odločili, zahteva sicer veliko podatkov iz poslovnega in proizvodnega procesa, ki jih je treba pred začetkom obdelave zbrati v posebnih datotekah, vendar omogoča pozneje kvalitetnejše obdelave z manj podatki. Računalnik potem na podlagi programov in zbranih podatkov sam poveže potrebne podatke, jih obdela in po potrebi shrani za druge obdelave ali izpiše v obliki delovnih dokumentov, faktur, pregledov, analiz itd. Če tega ne bi storili, bi morali za posamezne obdelave za vsako področje obdelave organizirati ločene datoteke podatkov in tako ene in iste podatke zbirati v različnih datotekah. Pri posamičnih obdelavah bi bile bolj obremenjene službe izven AOP, ker bi morale za vsako obdelavo ločeno sporočiti podatke. Pri kompleksni obdelavi pa enkrat javljen osnovni (matični) podatek služi vsem obdelavam in se sproti sporočajo le tekoče spremembe in gibanja.

Za organiziranje datotek smo že ali še bomo zbrali podatke s področja tehnoloških predpisov, sestavnih strojev, podatke o porabljenem materialu in delih v proizvodnem procesu, o nabavljenem materialu, prehodnih časih, naših polizdelkih in izdelkih, podatke o kupcih in dobaviteljih, naročilih kupcev, delovnih nalogah, naših naročilih dobaviteljem, podatke o zaposlenih delavcih, o delovnih mestih, o stroškovnih mestih, o osnovnih sredstvih, s katerimi proizvajamo, o meritvah in kon-

Centralna enota
IBM 370/135
z enotama
magnetnih diskov

trolnih točkah, o napakah na naših izdelkih, kakovostnih predpisih itd. Za nastavitve datoteke tehnologije za vse obrate je bilo treba zbrati podatke za okoli 15.000 izdelkov. Vsak izdelek je opisan z okoli 200 znaki, kar pomeni, da je bilo ali pa še bo treba zbrati 3.000.000 znakov. Vsak izdelek ima povprečno 10 operacij, kar da 150.000 operacij. Vsaka operacija pa je opisana s 170 znaki, kar pomeni zopet 25.500.000 znakov. Za datoteko tehnoloških predpisov je bilo torej skupaj treba zbrati okoli 28.500.000 znakov. Vse datoteke matičnih podatkov, ki jih potrebujemo za kompleksno obdelavo, bodo obsegale okoli 150 milijonov znakov.

Poleg matičnih datotek nastajajo še delovne datoteke, ki sicer niso tako obsežne in niso trajnega značaja, temveč se formirajo pri vsaki obdelavi.

Kako obsežno je delo pri zbiranju in pripravi teh podatkov, si lahko predstavimo samo, če vemo, da je treba najprej vse podatke vpisati na obrazce, jih nato zluknjati v kartice in jih verificirati (kontrolirati), preden jih lahko prenesemo v računalnik. Samo za ureditev matičnih datotek je bilo ali še bo treba zluknjati prek 25 milijonov kartic.

Predstavo o tem, kako bo računalnik obdeloval podatke, si bomo najlažje dobili ob prikazu izdelave fakture.

Z luknjanimi karticami bomo skozi čitalec kartic vnesli v računalnik program, s katerim se uredijo matične datoteke. Ko se enkrat uredi, ostanejo zapisane na diskih in jih drugič prenesemo kar z diskom. V matični datoteki so osnovni podatki o naročilu, izdelku in kupcu zapisani na določnem mestu na disku. Za izpis fakture moramo imeti urejeno datoteko kupcev, izdelkov in naročil.

Ko so datoteke pripravljene, vnesemo v računalnik s karticami program za izpis faktur. S tem programom smo dali računalniku navodila, kje naj dobi podatke in kako ter v kakšni obliki naj izpiše fakture za določeno odpremo izdelkov, ko mu bomo to ukazali. Na podlagi odpreme, ki jo je izpisala špedicija ob odpremi določenega izdelka kupcu, luknjačica izluknja v kartico podatke o številki naloga, s katerim je bila naročena izdelava (5 števil), šifro izdelka (7 števil) in količino odpremljenih izdelkov za blago, prodano fco Ravne.

Z luknjano kartico vnesemo podatke skozi čitalec kartic v računalnik. Na podlagi programa, ki smo ga že prej vstavili, računalnik poišče v datoteki naslov kupca in ga izpiše na točno določeno mesto, iz datoteke izdelkov dobi podatke o dimenziji ali načrtu in kvaliteti izdelka ter te izpiše na fakture, iz datoteke naročil dobi podatke o dogovorjeni ceni, popustih, atestih itd. Za količino, ki smo jo vnesli s kartico, izračuna prodajno vrednost izdelka ločeno po elementih in jo izpiše na fakture. S tem je fakture v poljubnem številu izvodov izpisana.

Računalnik pa istočasno za fakturirano vrednost obremeni kupca v datoteki saldakov, razbremeni zalogo gotovih izdelkov (vrednostno in količinsko) ter registrira dobavo naročila v datoteki naročil.

Iz teh datotek lahko vsak čas dobimo s posebnim programom podatke o stanju in prometu, kar potrebujemo za statistične in druge preglede in knjigovodske obdelave.

V tem prispevku ne morem podrobno predstaviti vseh nalog, ki jih bomo z računalnikom rešili. Naštel bom le nekaj od teh, ki jih bomo postopoma pričeli obdelovati.

Do sedaj je bilo opravljenega že veliko dela. Preden pa bodo zastavljene naloge v celoti izvršene, ga bo potrebno vsaj še toliko ali še več. To bo mogoče le, če bodo sodelavci, ki so v AOP odgovorni za izpeljavo nalog, še naprej delali tako požrtvovalno in složno kot doslej. Brez sodelovanja ustreznih služb v TOZD in OSS, ki je bilo že do sedaj dobro, pa tudi v bodoče ne bo možno izpeljati nalog. Zato pričakujemo, da bo sodelovanje vseh v bodoče še boljše.

Računalniki počasi postajajo del našega vsakdanjega življenja in vse pomembnejši pospeševalci razvoja. Tisti, ki se jih danes še izogibajo, jih bodo morali jutri vsekakor pričeti uporabljati, če ne, bodo zaostali na vseh področjih.

Za vse tiste, ki jih zanimajo podatki o našem računalniku, navajam nekaj najpomembnejših:

— centralna enota ima kapaciteto spomina 144 K, kar pomeni, da ima za 144.000 znakov internega spomina. Vse naloge opravlja s hitrostjo 220 milijonov operacij v sekundi,

— čitalec — 800 kartic na minuto,

— luknjač — 200 kartic na minuto,

— printer — 1100 vrstic na minuto s 133 znaki v vrsti,

— diski — 2 enoti s 3 diski, na vsakem disku je prostora za 100.000.000 znakov,

— trakovi — 2 enoti magnetnih trakov, ki jih potrebujemo za arhiviranje podatkov. Na en trak (720 m) lahko arhiviramo 25 milijonov znakov.

— terminali — to so enote, sestavljene iz printerja, ekrana (display) in tastature, s katerimi bodo povezane posamezne službe (npr. prodaja, priprava dela) neposredno z računalnikom. Ti terminali služijo za vnos podatkov v računalnik in za izpis zelenih rezultatov.

Naloga

— Naročila kupcev

Specifikacija naloge

(stanje, razni pregledi po kupcih, izdelkih, terminih, ekonomski efekt naročil, izračunavanje bruto in neto potreb vložka ter pregledi nedobavljenih naročil).

— Izdaja delovne in primopredajne dokumentacije

(terminski list, spremnica, razdelilni list, materialni list, sestavnica, plačilni listi, dobavnica, nalog za kontrolo, odpremnica).

— Materialno poslovanje

(celoten promet nabavljenega materiala, polizdelkov in izdelkov, evidenca zalog, evidenca nekurantnih zalog, izdajanje katalogov zalog, materiala, inventurne podlage, rezervacija materiala po delovnih nalogih, napovedovanje potreb za popolnitev zalog. Povezava z dobavitelji).

— Izdelava kalkulacij in obračuna proizvodnje

(izračun variabilnih stroškov, lastne cene in prispevka za pokritje fiksnih stroškov za vsak izdelek, obračun nedovršene in gotove proizvodnje in izmečka, dajanje informacij za prodajne odločitve, pregledi razlik med planiranimi stroški in dejanskimi doseženimi cenami).

— Fakturiranje

(izdaja faktur, dnevni pregledi realizacije, mesečni, kvartalni, letni pregledi prodanih izdelkov po kupcih, izdelkih, krajih, panogah, cenah, pokritjih itd.)

— Saldakonti kupcev in dobaviteljev

(podrobni pregledi terjatev in obveznosti po kupcih in dobaviteljih, izračun zamudnih obresti, izpisovanje opominov, pregled zapadlih in nezapadlih terjatev itd.)

— Obdelave, ki se nanašajo na zaposlene delavce

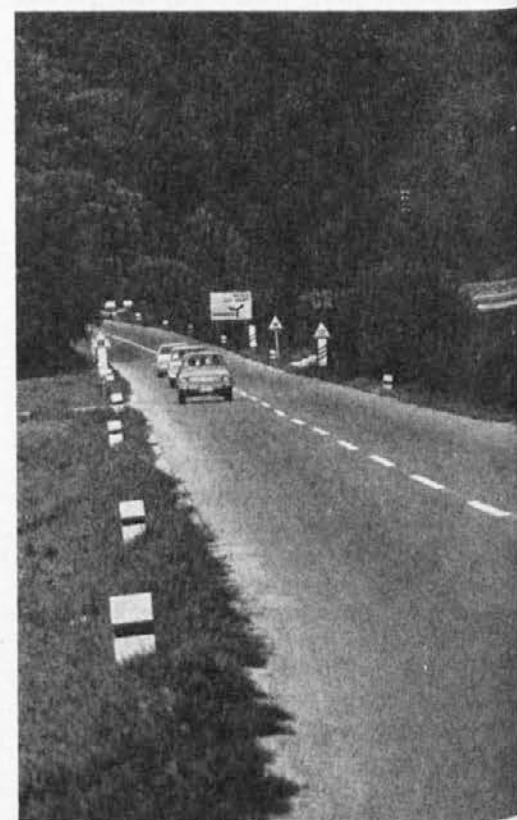
(evidenca zaposlenih (po raznih vidikih), pregledi stanovanjskih in socialnih razmer zaposlenih, starostne in kvalifikacijske strukture. Obračun in evidenca osebnih dohodkov in s tem v zvezi razni pregledi in poročila za podjetje in službe izven podjetja).

— Osnovna sredstva

(evidenca osnovnih sredstev po količini in vrednosti, predračuni in obračuni amortizacije, investicijsko vzdrževanje, zavarovalnih premij, inventurne podlage, evidenco po TOZD in stroškovnih mestih, pregledi o vrednostni iztrošenosti osnovnih sredstev).

— Obdelave s področja kvalitete in tehnološke problematike

(evidenca izmečka po izdelkih, napakah, nosilcih stroškov itd. analiza odstopanj od tehnoloških predpisov, razne matematično statistične analize, porazdelitev varianc, korelacij itd., zasledovanje rezultatov medfazne in končne kontrole itd.)

Kolona

Kako je z odpraševanjem v topilnici

V junijskem »Informativnem fužinarju« št. 6-7 je bila objavljena vest o montaži odpraševalne naprave za 40-tonske elektro obločne peči v novi jeklarni. Pričakovali smo, da se bomo s septembrom t. l. rešili nadloge — rjavega prahu in dimov, ki izhajajo iz teh talilniških agregatov. Na žalost se to ob pričetku poskusnega obratovanja koncem avgusta ni uresničilo, ker naprava ni v redu delovala.

V zvezi s tem dajemo naslednje pojasnilo:

Koncem leta 1971 smo s firmo Usuelli kot najugodnejšim ponudnikom na razpis sklenili dve pogodbi za odpraševanje 2/40 t elektro peči v novi jeklarni v skupni vrednosti 129.000.000 lir. Na 85 % te vsote smo dobili 5-letni kredit italijanske vlade, ministrstva za zunanjo trgovino. Pogodba je začela veljati šele jeseni 1972 zaradi urejevanja finančnih formalnosti.

Pogodba je predvidela, da en del naprave (filtre in ventilatorje ter del elektro opreme) dobavi Usuelli, drugi del (napa nad pečmi in cevovodi ter montaža) pa se izvede doma na podlagi tehnične dokumentacije.

Naprava je bila koncem avgusta kompletno montirana. Strojno opremo je izvedel za naše podjetje strojni obrat rudnika Mežica, elektro montažo pa naš elektro vzdrževalni obrat. Vsa montaža je bila izvršena pod nadzorom italijanskih strokovnjakov in solidno izvedena.

Po končani montaži smo firmo Usuelli obvestili, da želimo dati napravo v poskusno obratovanje. Njihov predstavnik je v dneh 27. in 28. 8. 1973 izvršil vse meritve, potrebne pred obratovanjem. Napravo smo po izvršenih meritvah dali v poskusno obratovanje. Žal se je pokazalo, da večine dimnih plinov naprava ne zajame, da uhajajo izven nap in da je kot taka za nas nesprejemljiva.

Dne 15. 9. 1973 nas je obiskal tehnični direktor firme Usuelli in potrdil ugotovitve od dne 27. 8., to je, da je naprava v redu montirana, da filtri in ventilatorji ustrezajo parametrom po pogodbi, da pa naprava dimov ne vsesa in da odhajajo na straneh nap. Zračna zavesa nima vpliva. Zaradi tega naprava za kupca ni sprejemljiva.

Naprave torej nismo sprejeli, temveč smo še istega dne pisali dobavitelju, da naj napravo usposobi za pravilno delovanje, poda tehnične rešitve in točen program usposobitve. Za to naj nosi vse stroške. Po usposobitvi veljajo pogoji garancije. Potem je dobavitelj iskal še nekatere podatke in 4. 10. 1973 poslal na Ravne tehničnega direktorja, kjer smo podpisali protokol, da bo Usuelli-Eco najkasneje do 15. 10. 1973 podal kompletan predlog programa rekonstrukcije s termini dobave, montaže in začetkom obratovanja. V to mora biti zajeta garancija eno leto od začetka obratovanja. Ta program mora podpisati opolnomočena oseba dobavitelja. Za predlog mora dati železarna Ravne soglasje. Naprava mora ustrezati pogojem, ki veljajo pri nas za onesnažitev zraka.

Prejšnji teden, 18. 10. 1973, nas je firma Usuelli obvestila, da so program popravil

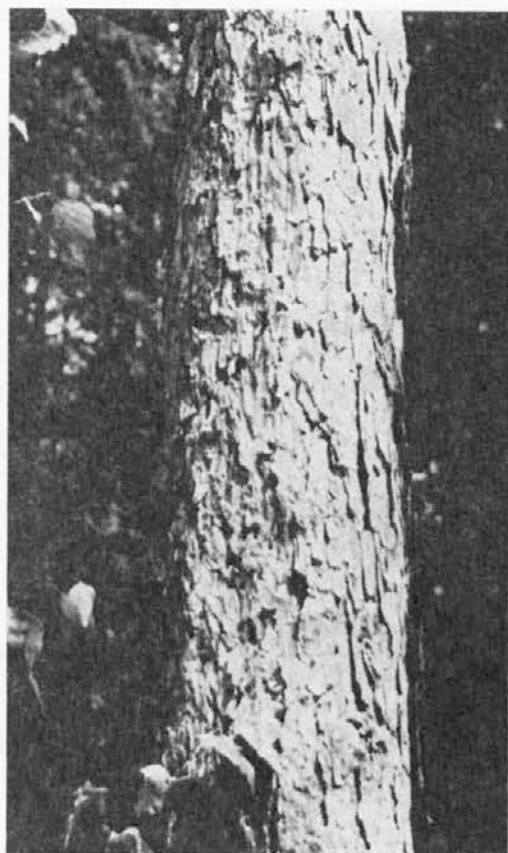
poslali. Doslej (24. 10.) še ni prispel na Ravne. Medtem smo obvestili o stanju jugoslovansko ambasado v Rimu, ki nas je leta 1972 obvestila o kreditiranju z italijanske strani, in jo prosili, da pomaga uresničiti zahteve.

Konzultirali smo tudi eksperta za zunanjo trgovino pri gospodarski zbornici v Ljubljani, ki nam je povedal, da je več možnosti za ureditev te zadeve. Med drugim zahteva za usposobitev obstoječe naprave za pravilno funkcioniranje.

Zaenkrat smo šli po tej poti in čakamo predlog za rešitev, ki je bil ponovno urgiran. Zadeva torej ne spi, temveč vsak dan čakamo na predlog, po katerem bi morali napravo čimprej usposobiti za normalno funkcioniranje.

Kolektiv obveščamo, da govorice o tem, da smo za napravo potrošili veliko denarja in da bo stran vržen, niso utemeljene, ker je dobavitelj dolžan napravo usposobiti in nositi vse dodatne stroške. Dobavitelj je doslej pokazal vso dobro voljo, da napravo čimprej usposobi. Res pa je to vprašanje časa, saj si vsi želimo, da bi naprava delovala v redu in čimprej. Tudi govorice o tem, da je šla firma dobavitelja USUELLI v stečaj, so neresnične, ker vodimo z njimi normalne poslovne stike.

Smatramo za normalno in v skladu z našim samoupravnim sistemom, da se za tako investicijo zanima ves kolektiv in tudi dejavniki izven njega. Zato se obvezu-

Struktura

jemo, da bomo o nadaljnjem poteku usposobitve odpraševalne naprave občasno obveščali.

Za tehniški sektor:
dipl. inž. Franjo Mahorčič

Volitve članov samoupravnih organov

Z ustanovitvijo TOZD in OSS ter prenosom pristojnosti moramo letos v tovarni izvršiti tudi volitve novih članov samoupravnih in kolektivnih izvršilnih organov, čeprav sedanjim še ni potekel mandat. Na nivoju podjetja bomo v bodoče imeli zbor delegatov, ki ga bo sestavljalo po 15 delegatov iz vsake TOZD in OSS; na nivoju TOZD in OSS pa bomo še naprej imeli delavske svete. S samoupravnim sporazumom in statutu TOZD smo se tudi dogovorili, da bomo zaposleni, razen članov zbora delegatov in članov delavskih svetov, neposredno volili tudi člane odbora oziroma komisije za medsebojna razmerja v združenem delu in člane odbora delavske kontrole na nivoju podjetja in TOZD. Člane drugih kolektivnih izvršilnih organov pa bo še naprej volil zbor delegatov oziroma DS TOZD in OSS.

Razlika pri volitvah bo dejansko v tem, da se bodo člani zbora delegatov na nivoju podjetja, odbora za medsebojna razmerja v združenem delu in odbora delavske kontrole volili po enotni kandidatni listi TOZD in OSS, da bodo tudi volitve delegatov za DS TOZD in OSS, komisije za medsebojna razmerja v združenem delu in odbora delavske kontrole opravljene po enotni kandidatni listi TOZD in OSS, s tem da bodo morali biti v delavskem svetu TOZD in OSS zastopani delavci z vseh področij delovnega procesa.

Upoštevaajoč določbe samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Železarna Ravne, statutu TOZD in podjetja ter pravilnika o volitvah in odpoklicu članov samoupravnih in kolektivnih izvršilnih organov, je delavski svet na zasedanju 22. oktobra 1973 sprejel ob predlogu za razpis volitev naslednji sklep:

Razpišejo se volitve:

a) na nivoju podjetja za člane zbora delegatov, skupnega odbora za medsebojna razmerja v združenem delu in odbora delavske kontrole;

b) na nivoju TOZD in OSS za delegate za DS TOZD in OSS, za člane komisije za medsebojna razmerja v združenem delu in člane odbora delavske kontrole.

Volitve bodo za vse naštetih člane samoupravnih organov in kolektivnih izvršilnih organov v sredo, 21. novembra 1973 od 4. ure zjutraj do 16. ure popoldne.

Volitve za člane zbora delegatov podjetja, odbora za medsebojna razmerja v združenem delu in odbora delavske kontrole se opravijo v TOZD in OSS po enotni kandidatni listi TOZD in OSS.

Volitve delegatov za DS TOZD in OSS, komisije za medsebojna razmerja v združenem delu in odbora delavske kontrole se opravijo po enotni kandidatni listi TOZD ali OSS, s tem da morajo biti v delavskem svetu zastopani delavci z vseh področij delovnega procesa TOZD in OSS.

Vsi člani organov samoupravljanja in kolektivnih izvršilnih organov se volijo za mandatno dobo dveh let.

Po enotni kandidatni listi se v vsaki TOZD in OSS neposredno voli:

- za zbor delegatov 15 članov,
- za komisijo za kadre in medsebojna razmerja v združenem delu 2 člana,
- za odbor delavske kontrole v vsaki TOZD 3 člani, v OSS pa 2.

V TOZD metalurške proizvodnje se volijo:

- za DS TOZD 43 delegatov,
- za komisijo za kadre in medsebojna razmerja v združenem delu 9 članov,
- za odbor delavske kontrole 5 članov.

V TOZD mehanske obdelave se volijo:

- za DS TOZD 29 delegatov,
- za komisijo za kadre in medsebojna razmerja v združenem delu 9 članov,
- za odbor delavske kontrole 5 članov.

V OSS se voli:

— za DS 35 delegatov,
— za komisijo za kadre in medsebojna razmerja v združenem delu 9 članov.

V OSS posebej odbora delavske kontrole ne bi volili, ker bi naloge in dolžnosti delavske kontrole za OSS prevzel in vodil odbor delavske kontrole na nivoju podjetja.

Za pripravo in izvedbo volitev je delavski svet že tudi imenoval komisijo za sestavo volivnih imenikov in volivno komisijo.

Ker morajo biti volitve razpisane 30 dni pred izvedbo in ker statuti TOZD in podjetja kot celote ob razpisu volitev še niso bili potrjeni, je število članov samoupravnih organov in kolektivnih izvršilnih organov navedeno tako, kot je napisano v predlogih statutov. Delavski svet je zato pooblastil volivno komisijo:

— da pri določitvi števila članov organov samoupravljanja kolektivnih izvršilnih orga-

nov upošteva morebitne spremembe oziroma upošteva število, ki bo v statutu obeh TOZD in podjetja kot celote končno sprejeto;

— da pri razpisu volitev za člane delegatov, ki bodo zastopali našo tovarno v zboru delegatov združenega podjetja, upošteva število delegatov, ki bo ob postopku uskladitve dogovorjeno s samoupravnim sporazumom o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarnе, Ljubljana.

Volitve članov, ki bodo sestavljali delegacijo naše tovarne na nivoju združenega podjetja, bodo namreč opravljene istočasno z volitvami naših samoupravnih in kolektivnih izvršilnih organov.

O razporedu volišč in drugih organizacijskih pripravah v zvezi z izvedbo volitev bomo zaposleni podrobno seznanjeni na zborih, na katerih bomo predlagali naše kandidate, seznanjeni pa tudi s posebnim dodatnim obvestilom.

-et

Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD, OSS in podjetju

V predzadnji številki Informativnega fužinarja smo na kratko že pisali o pomembnejših novostih zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in o naših nalogah v tej zvezi. Tedaj smo zapisali, da je novi zakon posledica že doseženih samoupravnih razmerij v združenem delu pri nas in da pravice, obveznosti ter odgovornosti z dela delavci sami urejamo s samoupravnim sporazumom. Bistvena vsebinska razlika med pravilniki in samoupravnim sporazumom ali več sporazumi je v načinu nastajanja in sprejema le-tega. Pravilnike in statute so sprejemali samoupravni organi, medtem ko samoupravni sporazum sprejmejo delavci neposredno. Tak način nastajanja in sprejemanja samoupravnega sporazuma zato terja povsem drugačen pristop, predvsem pa je potrebnih več vmesnih faz, kot smo jih bili vajeni.

Kadrovska služba je že pripravila osnutek sporazuma, ki je nastal na temeljnih izhodiščih, sprejetih v obliki načelnega projekta, obravnavanega in sprejetega na političnem aktivu naše tovarne.

Aktiv je soglašal s temeljnimi izhodišči, vsebovanimi v načelnem projektu, da bomo medsebojna razmerja uredili s sporazumi TOZD in OSS, na ravni podjetja pa bi ustrezno dopolnili poglavje o medsebojnih razmerjih v že sprejetem samoupravnem sporazumu o združevanju v podjetje železarno Ravne. Tudi na ravni ZPSZ bi ravnali tako.

Enotno dogovorjena načela in merila za oblikovanje posameznih vprašanj ne zmanjšujejo pravic in odgovornosti delavcev TOZD in OSS, marveč je v podjetju, kot je naše, to povsem v skladu z že dogovorjenim. Na ravni ZPSZ bo skupni zadev še manj, zato bo temu ustrezno dopolnjeno poglavje o medsebojnih razmerjih delavcev v ZPSZ.

Pravice, obveznosti in odgovornosti, ki jih kaže enotno urediti za celotno podjetje, bi bile:

1. Način in pogoji za pridobitev lastnosti delavcev v združenem delu TOZD in OSS. Menimo, da bi bilo nesmotrno in tudi nepotrebno v eni TOZD drugače sprejemati na delo kot v drugi. Zlasti še, ker bo tudi strokovna služba za kadre enotna. Le-ta bo delovala po enotnih merilih. V strokovnem teamu bo izbrala primerne kandidate in jih posredovala ustreznim komisijam TOZD. Le-ta jih bo po lastni presoji sprejela ali odklonila. Tudi zahtevo za izbor kandidata bo dala ustreznim komisijam TOZD.

2. Pravice in obveznosti iz solidarnosti (stanovanjska izgradnja, oblikovanje sredstev skupne porabe, dodatek za stalnost, regres, proglasitve jubilejantov, zaposlovanje delavcev (invalidi) iz ene v drugo TOZD, druge pravice iz minulega dela).

3. Sistemizacija je organizacijski akt o delovnih mestih in pogojih za zasedbo le-teh. Menimo, da pogoji za zasedbo enakih delovnih mest, pa čeprav v drugi TOZD, ne morejo biti različni.

4. Pravice, obveznosti in odgovornosti so tudi kategorije, ki znotraj tovarniške ograje ne morejo biti različne.

5. Letni dopust, odmor, počitek med dvema delovnima dnevnoma mora prav tako biti oblikovan na enakih merilih.

6. Pravice iz naslova izobraževanja.

7. Enotna merila za oblikovanje in delitev OD. Mi vsi dobro vemo, kako smo na področju ustvarjanja dohodka povezani in kako kruta so različna nihanja pri ustvarjanju dohodka. V neposredni odvisnosti od omenjenih nihanj je tudi OD.

8. Varstvo pri delu — enotni predpisi, enake odgovornosti in obveznosti ter pravice.

Verjetno so še vprašanja, ki jih tokrat še ne moremo omenjati, vendar bomo nanje opozorjeni v javni razpravi.

Medsebojna razmerja v združenem delu so sila obsežna, zato so »delovna razmerja« le del teh. V splet medsebojnih razmerij namreč sodi način oblikovanja ter delitev OD, varstvo pri delu, sistemizacija delovnih mest in drugo.

Zelena luč za rešitev stanovanjskih problemov socialno ogroženih

Z namenom, da se zagotovi načelo vzajemnosti in solidarnosti, socialna varnost občanov z nižjimi dohodki, starim ljudem in mladim družinam, je bil ustanovljen **solidarnostni stanovanjski sklad**. Organi upravljanja sklada so upravni odbor in izvršilni odbor sklada. Upravni odbor ima še naslednje komisije:

— komisijo za programiranje in izvajanje programa sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu,

— komisijo za dodeljevanje kreditov investitorjem za gradnjo družbenih stanovanj in za dodeljevanje stanovanj,

— komisijo za reševanje vlog nosilcev stanovanjske pravice za delno nadomestilo stanarin,

— komisijo za reševanje vlog za premirane namenskega varčevanja za stanovanje.

Sredstva sklada so namenska. Zberejo se po statutu solidarnostnega stanovanjskega sklada, ki tudi ureja njegovo poslovanje. Poleg statuta urejajo poslovanje tudi drugi akti, kot

Zaenkrat prevladuje mnenje, da bi zavoljo obsežnosti in zahtevnosti pravice iz OD, minulega dela, sistemizacije in varstva uredili v posebnih samoupravnih sporazumih, uresničevanje posameznih pravic in odgovornosti pa tudi v statutih TOZD in v posebnih pravilnikih. Gre torej le za izvršilne predpise.

Na kraju še informacija o načrtovanih aktivnostih, postavljenih v čas in prostor, kot se temu reče:

— priprava osnutka samoupravnih sporazumov TOZD in aktivnosti predtem so že za nami,

— osnutek bo zadnje dni oktobra ponovno obravnavan na političnem aktivu, kjer bodo navzoči še predstavniki samoupravnih organov TOZD in OSS.

— v prvi polovici novembra bodo osnutek obravnavali DS TOZD in OSS, nato pa bodo dopolnjenega v obliki predloga samoupravnega sporazuma dali v javno razpravo in sprejem na delovnih skupinah ali zborih delovnih ljudi,

— usklajevalni postopek za sprejem sporazumov TOZD, OSS in dopolnitev sporazuma o združevanju v podjetje bo v prvi polovici decembra,

— tiskanje samoupravnih sporazumov in podpisovanje s strani delavcev mora biti končano do 31. decembra letos.

Razčlenitev aktivnosti je le okvirna in tu ne prikazujemo vseh podrobnosti.

Nekaj besed še o podpisovanju samoupravnih sporazumov, ki povzročajo med člani delovne skupnosti vrsto vprašanj, zlasti pa v večini izzvenijo kot kritika, češ da gre za nepotrebno formalnost. Morebiti se podpisovanje na zunaj res tako kaže, v bistvu pa delavec s podpisom sprejme pravice, obveznosti in odgovornosti, katere je predtem z javnim glasovanjem določil in opredelil v samoupravnem sporazumu. Komur sporazum, ki ga bosta sprejeli več kot dve tretjini delavcev, ne bo ustrezal, bo v 15 dneh pač zapustil delovno skupnost. Kajti s tem, ko ne bo podpisal sporazuma, tudi ne bo sprejel pravic, obveznosti in odgovornosti z dela, zato ne bo mogel biti član delovne skupnosti.

Vsakomur, ki je že zaposlen, bo po javnem glasovanju in pred podpisovanjem vročen tiskan izvod samoupravnega sporazuma, da bo lahko temeljito osebno spoznal pravice, obveznosti in odgovornosti, ki mu grejo iz združenega dela. Kandidat za zaposlitev pa bo to storil pred nastopom dela ali pa sporazuma ne bo podpisal, če mu ne bo ustrezal. Iz tega sledi, da se bo temu primerno podaljšal postopek za pridobitev lastnosti delavca, bo pa temeljitejši, saj bo delavec že pred nastopom dela poznal pravice, obveznosti in odgovornosti z dela. Izgovarjanje, da jih ne pozna, kot je to sedaj, bo seveda brezpredmetno. Res je — več bo papirja, zato pa bo smelo biti manj izmikavanja odgovornostim in obveznostim.

Milan Zafošnik

so — program stanovanjske gradnje s sredstvi tega sklada:

— pravilnik o pogojih za pridobitev in odplačilo posojil investitorjem za gradnjo družbenih najemnih stanovanj,

— pravilnik o pogojih za dodelitev stanovanj, zgrajenih s pomočjo sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada,

— odlok o pravici do subvencioniranja najemnin družbenih stanovanj.

Drugih podrobnosti o delovanju sklada ne bi navajali, temveč le to, kar zanima bralce. Širšo javnost in zlasti tiste, ki čakajo na stanovanja in nimajo upov, da bi prišli do njih, pa zanimajo konkretni programi in uresničenje njihovih želja.

Zato bi navedla podatke iz programa stanovanjske gradnje s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada v letih 1973 — 1975. Po krajevnih skupnostih bo zgrajenih število stanovanj v obdobju 1973—1975:

KS Ravne na Kor.	50
KS Prevalje	30
KS Mežica	25
KS Črna na Koroškem	15

Skupaj: 120

Glede na razpored naložb bo število zgrajenih stanovanj v posameznih letih naslednje:

KS	Število zgrajenih stanovanj leta			Skupaj
	1973	1974	1975	
Ravne	—	25	25	50
Prevalje	—	15	15	30
Mežica	15	—	10	25
Črna	—	10	5	15
Skupaj:	15	50	55	120

Linearna delitev sredstev po krajevnih skupnostih bi bila idealna, vendar jo je treba prilagoditi dejanskim možnostim. Zaradi problemov, ki so nastajali pri uvajanju novega sistema financiranja stanovanjske gradnje, smo v letu 1973 v močnem zaostanku z gradnjo. Sprejet je predlog, da se v letu 1973 financira predvsem gradnja tistih objektov, ki so trenutno že v gradnji oziroma, da se odkupijo še prosta stanovanja, zgrajena za trg. V naslednjih letih se bo gradnja realizirala po programu.

Po podatkih je v letu 1973 možno financirati:

- na Ravnah — na Javorniku se lahko takoj nadaljuje gradnja III. bloka z 58 stanovanj v sodelovanju z Železarno Ravne;
 - na Prevaljah začetek gradnje (15 stanovanj); lokacijsko je urejeno;
 - v Mežici je možen odkup 15 stanovanj, zgrajenih za trg. Naslednji problem pa je urbanistična ureditev naselja.
 - v Črni se lahko zastavi gradnja 16-stanovanjskega stolpča v sodelovanju z gozdarskim obratom Črna in rudnikom Mežica.
- Občinska skupščina je v letošnjem letu že sprejela urbanistični načrt za Črno, kjer je predvidena lokacija za tri stolpce po 10 stanovanj.
- V tem letu bi bilo potrebno za Črno pripraviti le dokumentacijo.

Leta 1974

- na Ravnah — na Javorniku nadaljevanje začete gradnje iz leta 1973 (3.000.000 din),
- na Prevaljah dokončanje začetne gradnje iz leta 1973 (15 stanovanj), začetek gradnje preostalih 15 stanovanj;
- v Mežici se zastavi gradnja 40-stanovanjskega bloka v sodelovanju z rudnikom,
- v Črni se zgradi 10 stanovanj iz sredstev sklada.

Leta 1975

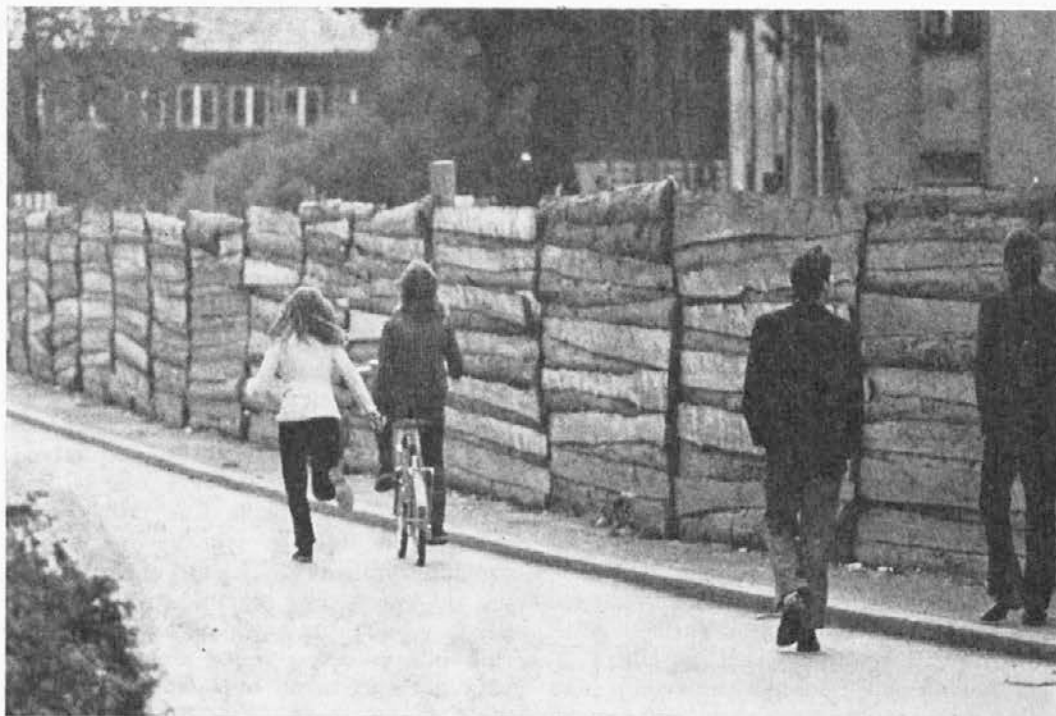
- na Ravnah na Javorniku še preostanek sredstev;
 - na Prevaljah — dokončanje gradnje 15 stanovanj;
 - v Mežici še preostala 2,5 milijona din za 10 stanovanj;
 - v Črni 1 milijon din za 5 stanovanj.
- Glede na dejanske možnosti naložb je razpored naslednji:

KS	Skupaj 1973—75	leta		
		1973	1974	1975
Ravne na Kor.	10.000	5.000	3.000	2.000
Prevalje	6.000	—	3.000	3.000
Mežica	5.000	2.500	—	2.500
Črna	3.000	—	2.000	1.000
Skupaj	24.000	7.500	8.000	8.500

Mnenja smo, da je treba izkoristiti možnosti investiranja in da je prelivanje sredstev med krajevnimi skupnostmi v posameznih letih popolnoma upravičeno.

Prva stanovanja, s katerimi bo sklad razpolagal, bo 15 odkupljenih stanovanj v Mežici leta 1973. V letu 1974 bo Mežica sposobna urediti le dokumentacijo za nadaljnjo gradnjo.

V Črni se začne graditi leta 1974. Stanovanja, zgrajena s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine, dodeljuje komisija na predloge komisij za stanovanjske

»2+2«

Foto: F. Kamnik II

zadeve pri krajevnih skupnostih. Komisija sklada sestavi prednostno listo za pridobitev najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada. Prednostno listo objavi na krajevno običajen način v vseh krajevnih skupnostih in na sedežu sklada.

Stanovanja, zgrajena s sredstvi sklada, pa lahko dobijo le:

- mlade družine,
- družine in občani z nižjimi dohodki,
- stari ljudje.

Za mlado družino se štejeta zakonca;

- če od sklenitve zakonske zveze pa do vložitve prošnje za stanovanje ni preteklo 10 let;
- če delovna doba enega in drugega zakonca od dneva sklenitve zakonske zveze ne presega 10 let;
- če nobeden od zakoncev ni starejši od 35 let.

Mlade družine in družine z nižjimi dohodki morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja oziroma nimajo ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja,
- da osebni dohodki vseh članov gospodinjstva ne presegajo 900 din mesečno na člana gospodinjstva,
- da že dalj časa živijo ali delajo na območju občine Ravne.

Mlade družine pa morajo poleg navedenih pogojev predložiti tudi zagotovilo delodajalca, da jim bo najkasneje v 10 letih zagotovil družinsko stanovanje.

Poleg navedenih kategorij pa bodo upravičeni do stanovanja iz tega sklada:

- upokojenci in invalidi za nedoločen čas, če pretežni del sredstev prispeva republiška skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja,

— borci NOV, če se prispeva najmanj 30 % vrednosti stanovanja iz sredstev, s katerimi razpolaga posebna komisija NOV,

— zaposleni v državnih organih, družbenopolitičnih organizacijah, šolstvu, zdravstvu za nedoločen čas, če pretežni del sredstev prispevajo delovne skupnosti.

Vloge za dodelitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada, se vložijo pri komisijah krajevnih skupnosti.

Vlogi je treba priložiti:

- potrdilo delovne organizacije o letnem dohodku za vse člane gospodinjstva za preteklo koledarsko leto; upokojenci in invalidi predložijo odrezek nakazila pokojnine za mesec december iz preteklega leta;

— dokazilo, da kandidat živi ali dela dalj časa v občini;

— potrdilo o številu članov gospodinjstva;

— potrdilo delovne organizacije, da kandidat nima stanovanja oziroma nima ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja.

Mlade družine priložijo poleg naštetih prilog še:

- izpisek iz poročne matične knjige,
- potrdilo delodajalca, da jim najkasneje v 10 letih zagotovi stanovanje.

Pravila o pogojih za pridobitev in odplačilo posojil investitorjem družbenih najemnih stanovanj, o standardih stanovanj so urejena ravno tako s pravilniki.

Zavedati se je treba, da s sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada stanovanjskega vprašanja v celoti ne bo mogoče rešiti. Vendar v sodelovanju z drugimi sredstvi delovnih organizacij bodo stanovanjski problemi lažje in hitreje rešeni, zlasti problemi tistih, ki do zdaj niso imeli upov za rešitev. K. F.

Delo samoupravnih organov TOZD I

V oktobru je bilo redno zasedanje delavskega sveta TOZD metalurške proizvodnje, na katerem je bil obravnavan rezultat poslovanja za tričetrtletje letošnjega poslovnega leta.

Skupna proizvodnja TOZD je bila za 6,4 % višja v primerjavi z istim obdobjem v 1972. letu. Plan proizvodnje v letošnjih treh kvartalih (9 mesecih) je bil dosežen le s 95,7 %. Plan ni bil dosežen predvsem zaradi velike redukcije električne energije v januarju in septembru. Na neizvršitev plana so tudi vplivali predlogi (prekoračni časi) remontu na proizvodnih agregatih, zahtevnejši asortiment proizvodnje in po-

manjkanje ogrevnega plina ter delovne sile. Finančni kazalci pa dajejo boljše sliko, saj je TOZD poslovala z akumulacijo 8,8 %.

V posameznih obratih pa je rezultat takšen:

— Jeklarna še vedno posluje z nekaj izgube, in to predvsem zaradi poviševanja cen reprodukcijskega materiala. Ta obrat je dosegel 95,1 % planirane proizvodnje. Produktivnost se je izboljšala za 0,62 %, izmeček je nižji za 0,55 %, izplen se je poslabšal, kar ni v skladu; če se zniža izmeček bi se moral izboljšati izplen.

— Livarna je razen v avgustu poslovala z nekaj akumulacije. Proizvodni plan je bil dosežen s 85,4 %, produktivnost je malo nižja proti lanskemu letu, izmeček je tudi nižji in izboljšal se je izplen. Livarna ni dosegla proizvodnje predvsem zaradi zahtevnejšega asortimenta in predolgih zastojih na peskometu, ki je že iztrošen, zaradi pomanjkanja tekočega jekla in ogrevnega plina v čistilnici.

— Valjarna kljub raznim težkočam posluje z akumulacijo. Proizvodni plan je dosegla le s 96,1 %. Za 11,5 % se je povečala produktivnost, kar je lep uspeh obrata. Izboljšal se je izplen in znižal izmeček. Valjarna bi lahko še bolje poslovala, če bi imela zagotovljenega dovolj vložka (ni dobila dovolj ingotov iz topilnice, topilnica ne proizvaja dovolj jekla iz že omenjenih vzrokov). Primanjkuje rezervnih delov, ogrevnega plina, ozka grla pa so ogrevne peči ter adjustaža — premajhen prostor. V valjarni primanjkuje delovne sile.

— Kovačnica je dosegla proizvodni plan z 99,9 %, produktivnost se je malo povečala, znižala je izmeček in izboljšala izplen. Kovačnica posluje z akumulacijo. Rezultat poslovanja bi bil še boljši, če bi redno dobivala vložek po svojem proizvodnem programu, predolgi so remontni na posameznih proizvodnih agregatih in nepravčasne dobave orodij.

— Jeklovlek je presešel planirano proizvodnjo s 104,5 %, produktivnost je ma-

lenkost padla in malo se je povečal izmeček. Jeklovlek posluje z izgubo, in to predvsem zaradi izvoza (v izvozu se dosegajo nižje cene kot na domačem trgu — izvažajo pa zaradi poslovne politike), zastarelosti proizvodnega parka in težjega proizvodnega programa. Nima dovolj skladiščnih prostorov in remontni so predolgi. Vse to pa zelo obremenjuje skromna obratna sredstva.

Delavski svet TOZD metalurške proizvodnje je sklenil, ko bodo točno znani finančni kazalci za vse proizvodne obrate, bo ponovno oz. dokončno sklepal o poslovnem rezultatu za 9 mesecev in sprejel konkretne sklepe, da bo TOZD zaključil poslovno leto 1973 z nekaj akumulacije.

Delavskemu svetu je bila posredovana informacija o akciji priprave in sprejema samoupravnih aktov, ki morajo biti sprejeti do konca tega leta ter o bližnjih volitvah v nove samoupravne organe, ki morajo biti izvedene že po določenih novih ustavnih spremembah in samoupravnih aktov.

Razpravljali je o pritožbah sodelavcev glede delitve stanovanj. Potrjena je bila odločitev stanovanjske komisije pri DS in njeno delo ocenjeno kot pravilno, saj se s politikom krepitev stanovanjskega fonda enotno za TOZD in enotno obravnavanje stanovanjske problematike krepi resnično samoupravno usmerjanje in odločanje.

L. F.

Seminar na Rimskem vrelcu

V oktobrski številki smo obljubili, da bomo o seminarju za sindikalna vodstva, ki je bil 28. in 29. septembra, še poročali. Višek seminarja je predstavljal razgovor, ki so ga imeli udeleženci seminarja v soboto popoldne s predsednikom skupščine občine Ravne tov. Strmčnikom, z glavnim direktorjem Železarne Ravne tov. Faletom in z generalnim sekretarjem slovenskih sindikatov tov. Globačnikom. Razgovoru sta prisostvovala tudi generalni direktor ZPSŽ tov. Klančnik in podpredsednik RO sindikata industrije in rudarstva tov. Mlinarič.

Prisotni so spregovorili o neurejenih energetskih razmerah v Sloveniji; delovno skupnost železarne Ravne je vsaki dan redukcije električne energije okradel za 300.000 din čistega dohodka oziroma vsak dan na primer za eno stanovanje z okoli 90 m² stanovanjske površine. Pomanjkanje premoga bo pustilo vidne posledice gospodarstvu, na kakšen način pa se bodo s tem virom toplote oskrbela gospodinjstva, pa je **prepuščeno sindikatom!**

Kolikor ne bi sami bili priče, kako je v akciji ozimnica odpovedala trgovina, bi bili skoraj prepričani, da so trgovci v trenutni, neroztni situaciji brez moči. Pomanjkanje mesa (svinina, teletina) je za občino, katere industrijska usmerjenost je bazična industrija (metalurgija, rudarstvo, gozdarstvo) svojstven fenomen, ker se srednja generacija proletariata spominja težjih obdobij, v katerih pa je bil težak vsaj pri nabavi živil privilegirani.

O osnovnem šolstvu je bilo izrečenih veliko pikrih, kar posebno velja za učbe-

nike, ki se ob malenkostnih spremembah menjavajo z novimi izdajami vsaki 2 ali 3 leta. Seveda so zaradi majhnih naklad temu primerni tudi izdatki za osemletno, obvezno šolanje, ki še daleč ni več brezplačno, kot ga zagotavlja ustava. Pomanjkanje učilnic pogojuje njihovo natrpanost, kar pa zagotovo vpliva na kakovost pouka in prekomerno obremenjevanje prosvetnih delavcev in učencev.

Veliko časa je v razgovoru prepuščeno stanovanjski izgradnji. Po tako imenovanih sušnih letih je izgradnja družbenih stanovanj ponovno zacvetela. Poudarjeno pa je bilo, da si bo treba še bolj prizadevati, da bomo v železarni Ravne izpolnili začetni trend: 100 stanovanj letno. Gradnja strnjenegega naselja tipskih, individualnih in vrstnih hiš v Kotljah, ki jih gradi GP »Dravograd« za trg, je ocenjena kot predraga, nefunkcionalna! Individualna hiša, ki v III. fazi ponujena kupcu stane okoli 300.000 din, je težko dosegljiva.

Precej zamere je bilo tudi neskrbnim urbanim ureditvam, pri čemer so vsiljene garaže na Čečovju požrešno pogoltnile še tiste dele zelenih površin, iz katerih so nedolgo tega, pazniki krajevnih skupnosti vztrajno preganjali uničevalce zelenih površin; to pa so bili le otroci, ki bi jim otroška igrišča ob blokkih morali zagotoviti. Za garaže je prostor tudi drugod! Še dosti obrobni težav je spremljalo živahen razgovor, ki je sindikalnim delavcem razširil njihovo obzorje, obenem pa opozoril tiste, ki so v njem sodelovali, da uveljavljanje ustavnih dopolnil dobiva zasnovano razsežnost in postaja resničnost.

L. J.

ŠE ENKRAT: »REDNI LETNI DOPUST PO NOVEM«

Odmev med člani delovne skupnosti na članek pod gornjim naslovom, objavljenim v eni od zadnjih števil Informativnega fužinarja, nam je potrdil domnevo, da je dopust pravica z dela, o kateri veliko mislimo in se je v polni meri vsak trenutek tudi zavedamo. V tem ne vidimo nič neobičajnega. Nasprotno, utrdilo se je spoznanje, da merila za določanje dolžine letnega dopusta niso tehnično, marveč vsebinsko vprašanje, ki sodi v razpravo vse delovne skupnosti. Tudi o sedanjih merilih smo tako razpravljali, vendar se jih zaradi časovne odmaknjenosti ne spominjamo več.

Kot smo že povedali, novi zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu povečuje najmanjše število dni letnega dopusta, medtem ko najvišje možno število dni ni spremenjeno. To torej pomeni, da je od 27. aprila letos najmanjše število dni rednega letnega dopusta 18, največje je 30 dni. Dolej je bilo najmanj 14 in največ 30 dni letnega dopusta. Naše preračunavanje dopustov po znani formuli

$$\frac{\text{štev. dni dop.} \times 7}{8}$$

8

je zgolj pripomoček, ki je prikladen zaradi izmenske narave dela. V bistvu pa je tako preračunan dopust (16—26 dni, prej 12—26 dni) enak z zakonom določenemu, ker mi pri uporabi dopusta ne štejemo prostih sobot.

Za letošnje koledarsko leto se je povečalo le najmanjše število dni dopusta, medtem ko bo notranja prerazporeditev izvršena za leto 1974. O tem je že pripravljen predlog, ki ga vsebuje samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih, o njem pa bomo v drugi polovici novembra že javno razpravljali.

Poleg delovnih let in dela v enem od težavnostnih okolij vpliva na dolžino letnega dopusta tudi:

1. neprekinjena zaposlitev v tovarni in ZPSŽ od 1—4 dni. Redni študij se prišteje k delovnim letom;
2. posebne socialne in druge razmere (matična samohranilka, invalid glede na kategorijo) do 3 dni;
3. udeležba v NOB do 4 dni.

Zadnja ugodnost nima več praktične vrednosti, saj so borci že z delovnimi leti dosegli največje možno število dni letnega dopusta, zato bo v samoupravnem sporazumu izpuščena.

Menimo, da smo s tem kratkim pojasnilom na številne odmeve članov delovne skupnosti vseeno odgovorili. Več podrobnosti o dopustih bi sedaj ne imelo smisla načenjati, saj bomo že v drugi polovici novembra vsi javno razpravljali o vseh vrstah in oblikah plačane in neplačane odsotnosti z dela.

Za leto 1974 bo najpozneje februarja prejel vsak član delovne skupnosti odločbo o dolžini letnega dopusta, odmerjenega po merilih, za katera se bomo v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu dogovorili.

Milan Zafošnik

Šolska matematika

Učitelj je dejal: »Oče ima kravo, ki da vsak dan dva litra mleka. Koliko mleka da v desetih dneh? Peter!«

»Moj oče nima krave.«

»Rudi!«

»Jaz nimam očeta.«

»Franci!«

»Naše krave nimajo mleka.«

Prvaki

Najboljši fotografi dvajsetega stoletja so bili Mussolini, Hitler in Goebbels. Prvi je razvijal, drugi kopiral, tretji pa povečeval.

Dvournno

Skladatelj popevk je človek, čigar posnemovalci so umrli že pred njegovim rojstvom.

ZK O SOCIALNEM RAZVOJU OBČINE

Občinska konferenca ZK je 4. oktobra obširno razpravljala o predlogu socialnega dela petletnega plana občine ter ga idejno-politično ocenila. Velika škoda je bila, da je bil pglavitni del ocene že opravljen, razprave pa skoraj že zaključene, ko sta se šele pojavila avtorja predloga; seveda pa ni imelo smisla začeti vsega še enkrat od kraja.

Predlog idejnopolitične ocene je pripravila delovna skupina na podlagi stališč III. konference ZKS o socialnem razlikovanju, stališč 19. seje CK ZKS o vzgoji in izobraževanju ter idejnopolitičnih izhodišč za sestavo plana, ki jih je občinska konferenca sprejela oktobra 1970.

Konferenca je potrdila, da je z idejnopolitičnega stališča plan v redu. Socialna nadgradnja je postavljena na realne gospodarske zmogljivosti občine, upoštevana pa so tudi omenjena stališča. Kritične pripombe so obsegale naslednje:

plan je treba uskladiti z določili nove ustave;

ker je bil plan izdelan na podlagi podatkov izpred dveh let, je marsikaj v njem, kar predvideva šele kot nalogo, že opravljeno, ali pa je tik pred tem, da bo;

najbolj vprašljive so nekatere investicije, ki do leta 1975, do koder sega plan, niso izvedljive, medtem ko bi potreb za naslednje obdobje do leta 1980 tudi ne mogle zadovoljiti.

Postavljena je bila tudi več kot le načelna zahteva, naj se obrobni kraji, kot Koprivna in Strojna, razvijajo v enakem tempu kot dolinska središča. Takšno načrtovanje pa naj bi postalo tudi stalna metoda dela v prihodnosti.

Na koncu je konferenca obsodila porušitev partizanskega spomenika v avstrijskem Koroškem in početja vojaške junte v Čilu.

n. r.

S sej kolegijских izvršilnih organov

Na sejah v oktobru je bil poslovni odbor podrobneje seznanjen z rezultati poslovanja v devetih mesecih letošnjega leta in obsegu škoda, ki je nastala zaradi redukcije električne energije, kar bo imelo določen odraz na skupni obseg proizvodnje in s tem v zvezi neposredno tudi na končni poslovni rezultat podjetja. S posebno pozornostjo so bila na seji obravnavana izhodišča in smernice za izdelavo gospodarskega načrta za naslednje leto. Na seji so bila izoblikovana dodatna stališča, ki so v predlogu, ki je bil posredovan delavskemu svetu, bila tudi upoštevana. Odbor pa je moral, kot skoraj na vsaki seji, obravnavati problematiko plačila dela v podaljšanem delovnem času in razpravljati o predlogih za službena potovanja v inozemstvo. Na sejah pa je odbor obravnaval tudi nekatere druge zadeve iz okvira svoje pristojnosti.

Stališča in predlogi, ki so bili izoblikovani v zvezi s podatki o poslovanju ter smernicami in izhodišči za izdelavo letnega gospodarskega načrta, so bili posredovani v nadaljnjo obravnavo delavskemu svetu, iz razprave o drugih zadevah pa je odbor sprejel naslednje sklepe:

Nadure, ki so bile opravljene na podlagi odobritve do 15. septembra 1973, se v okviru odobrenega števila obračunajo in izplačajo.

V smislu sklepa, sprejetega na seji 15. septembra 1973, se odobri plačilo dela v podaljšanem delovnem času, ki je bilo opravljeno od 16. do vključno 30. septembra 1973, kot sledi:

a) za zaposlene v obratih in službah TOZD metalurške proizvodnje 682 nadur,

b) za zaposlene v obratih in službah TOZD mehanske obdelave 924 nadur,

c) za zaposlene v obratih OSS 1.858 nadur.

Razen naštetega števila ur je odbor za dela, ki so bila v podaljšanem delovnem času opravljena na raznih remontnih delih ipd., zaposlenim odobrila še 306 nadur.

Pri obravnavi predlogov za plačilo dela prek polnega delovnega časa je bilo ugotovljeno, da se tako delo v glavnem pojavlja v treh različnih primerih:

— pri fizičnih delavcih, ki morajo tako delo, upoštevajoč potrebe proizvodnje, dobavne roke in podobno, opravljati po nalogih svojih nadrejenih,

— pri delavcih s stalno oceno, ki so zaposleni v obračunih, oddelku za obračun OD ipd., katerih delo je vezano na časovno dostavo obračunov OD in drugih poročil

— ter na razna občasna izredna dela.

Ce so nadure za zaposlene v neposredni proizvodnji opravičljive, pa postaja delo v podaljšanem delovnem času pri delavcih s stalno oceno čisto vprašljivo. Poudarjeno je bilo, da je delo v podaljšanem delovnem času na takih delovnih mestih pogosto potrebno zaradi naše neorganiziranosti in premajhne doslednosti pri izvajanju nalog. Zato bi verjetno kazalo v določenih oddelkih in obračunih preučiti tudi njihovo sedanjo organizacijo dela. Prevladalo je mnenje, da poslovni odbor ne more objektivno presojati upravičenosti opravljenega števila nadur in da bi zato bilo potrebno za odobritev dela prek polnega delovnega časa za zaposlene v neposredni proizvodnji pooblastiti direktorja TOZD oziroma direktorje sektorjev, da pa bi se z njihovim številom in ugotavljanjem upravičenosti mesečno moral seznanjati strokovni kolegij. Odobritev plačila dela prek polnega delovnega časa za delavce na delovnih mestih s stalno oceno pa naj bi še nadalje opravljal poslovni odbor, s tem da bi bilo treba določiti, za katero število ur naj se prizadetim odobri plačana odsotnost z dela in katero najvišje možno število ur se lahko obračuna in izplača.

Glede na tako izoblikovano stališče je odbor odločil:

— sklep o postopku in načinu odobravanja plačila dela prek polnega delovnega časa je treba korigirati in dopolniti. Zadevo naj ponovno obravnava strokovni kolegij in v sodelovanju s strokovno službo, ki jo bo določil, pripravi konkretni predlog postopka in način odobravanja dela prek polnega delovnega časa. Predlog je časovno pripraviti tako, da bo o njem odbor lahko razpravljala na prvi naslednji seji.

Potrjen je bil rezultat kontinuiranega popisa zaloga materiala razreda 3 v drugem turnusu letošnjega leta in v smislu 66. člena statuta odobreno knjiženje viškov v znesku 6.486,76 dinarja v dobro izrednim dohodkom in manjkov v znesku 2.543,15 dinarja v breme izrednih stroškov.

Potrjen je bil predlog finančno-računovodskega sektorja in v predlaganem sestavu imenovana centralna komisija za izvedbo redne letne inventure po stanju na dan 30. novembra 1973 z dopolnitvijo, da mora biti inventura po določbah našega samoupravnega sporazuma pripravljena po TOZD in na tej podlagi za podjetje kot celoto. Centralna inventurna komisija mora delo organizirati tako, da bo z njim končala najpozneje do 10. januarja naslednje leto.

Na predlog posameznih TOZD in sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in to:

— inž. Mitji Šipku 2-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo in 3-dnevno službeno potovanje v Avstrijo. Obe potovanji bosta opravljena z vlakom;

— Darku Ferku in Marjanu Merkaču 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo;

— Valentinu Mikelnu enoinpoldnevno službeno potovanje v Avstrijo;

— inž. Jožetu Geršaku 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo. Potovanje bo opravljeno z lastnim osebnim avtomobilom;

— inž. Jožetu Geršaku in generalnemu direktorju združenega podjetja Gregorju Klančniku 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bosta zaradi tehničnega sodelovanja in delnega prenosa njihove proizvodnje v našo tovarno obiskala nekatera podjetja;

— inž. Franju Mahorčiču in inž. Jožetu Borštnerju 7-dnevno službeno potovanje v Belgijo, kjer se bosta udeležila strokovnega posvetovanja o problematiki elektroobločnih peči, in Zahodno Nemčijo, kjer se bosta pri nekaterih podjetjih pogovarjala o njihovem sodelovanju na področju jeklovleka in možnosti nabave večje naprave EPZ za potrebe naše tovarne;

— glavnemu direktorju Francu Faletu in generalnemu direktorju združenega podjetja Gregorju Klančniku 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer bosta s predstavniki slovenskih železnar v poslovno-tehničnih zadevah obiskala podjetje MAN;

— inž. Vladimirju Racu 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, kjer se bo udeležil strokovnega posvetovanja o uvedbi zasunskih zapiral v jeklnah;

— Slavku Strmčniku in Antonu Brezniku 7-dnevno službeno potovanje v Italijo z nalogo, da se pri podjetju Varinelli seznanita s tehnološkimi predpisi in delovanjem vertikalnega hidravličnega stroja za kalibriranje, ki ga bomo nabavili pri tem podjetju;

— inž. Vladimirju Macurju, inž. Janezu Bratini in inž. Jožetu Šeglu 5-dnevno službeno potovanje v Francijo in Zahodno Nemčijo z nalogo, da si v organizaciji podjetja Siemens ogledajo nekatere jeklarne in se seznanijo z napravami za procesno vodenje proizvodnje z računalniki ter možnostjo njihove uvedbe v naši tovarni;

— inž. Jožetu Geršaku 4-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, kjer bo pri podjetju Martin nadaljeval že načete razgovore o možnosti izvoza naših mehanskih stiskalnic v to državo.

Odbor je razpravljala še o drugih vlogah in zadevah. O sprejetih odločitvah pa so bili vsi pisмено obveščeni.

Odbor za splošne zadeve

Odbor je večji del razprave na sejah namenil predlogu za uskladitev štipendij, za ponovno uvedbo štipendij za učence poklicne šole na Ravnah, za dodatni razpis štipendij, prenos neoddanih štipendij na druge šole in stroke, obravnaval in odločal pa je tudi o drugih vlogah in zadevah, ki spadajo v njegovo pristojnost.

Kar zadeva uskladitev štipendij, je bilo povedano, da so se povečali življenjski stroški dijakov in študentov in da je bil zato v okviru ZP skladno z družbenim dogovorom o štipendiranju dosežen dogovor, da je treba pristopiti k uskladitvi in povišanju štipendij in vseh srednjih in višjih šolah ter fakultetah. Štipendije naj bi se v povprečju povečale za 15 odst. Po predlogu naj bi na srednjih šolah bile nekoliko višje štipendije za tiste štipendiste, ki obiskujejo šole izven sedeža podjetja, od štipendij za dijake oddelka TSS pri nas na Ravnah.

Za ponovno uvedbo štipendij na poklicni šoli na Ravnah namesto dosežanih učnih pogodb je bilo rečeno, da učne pogodbe, kar zadeva izpolnjevanje obveznosti po končanem šolanju, niso dosegle svojega namena, da pa nam predpisi dovoljujejo, da tudi z učenci poklicnih šol sklepamo štipendijske pogodbe. Razen štipendij naj bi se za učence poklicne šole uvedlo doplačilo dodatne nagrade za doseženi učni uspeh. Med letom se naj bi učencem izplačevale samo štipendije, medtem ko bi se nagrade vsem ob ugotovitvi doseženega

učnega uspeha izplačale v enkratnem znesku ob zaključku šolskega leta.

Odbor je bil tudi seznanjen, da zaradi premajhnega števila kandidatov ali iz drugih vzrokov vse za letos razpisane štipendije na posameznih šolah in fakultetah niso bile odane. Zato je bilo predlagano, da naj se neodane štipendije dodelijo za študij v drugih šolah, za metalurški oddelek TSS na Ravnah pa je bilo predlagano, da naj se razpisano število poveča za eno štipendijo.

Zaradi premajhnega števila kandidatov za poklicno šolo zadnja leta nismo uspeli zasesti vseh razpisanih učnih mest. Zaradi tega smo v tovarni letos že spomladi pristopili k načrtnemu pridobivanju učencev, tako da smo za naše organizirali ogled železarn in razgovore ter jih tako poskušali poklicno usmerjati. Razen že storjenih ukrepov je bilo še dodatno predlagano, da naj bi naša tovarna vsem, ki so se letos odločili za vpis v poklicno šolo, poravnala tudi stroške zdravniškega pregleda, ki ga morajo opraviti pred vpisom. Ker so učenci zaenkrat te stroške krili sami, naj bi se jim znesek iz naslova teh stroškov izplačal skupno z nakazilom štipendije.

Po razpravi o posameznih predlogih in izoblikovanih stališčih je odbor sklenil:

Za štipendiste srednjih šol se z veljavnostjo od 1. septembra 1973 in za štipendiste višjih in visokih šol z veljavnostjo od 1. oktobra 1973 dalje odobri predlagana uskladitev in povišanje štipendij.

Povišanje štipendij velja le za tiste štipendiste, ki bodo s spričevalom ali frekventacijskim potrdilom lahko dokazali, da so izpolnili pogoje za vpis v naslednji razred oziroma letnik.

Odobri se, da se z učenci poklicne šole na šolskem centru namesto dosedanjih učnih pogodb sklene pogodba o štipendiranju. Razen štipendije se za te učence določijo tudi nagrade, katerih višina bo odvisna od doseženega učnega uspeha v šolskem letu, s tem da se znesek nagrade za metalurške poklice v prvem razredu poveča za 80, v drugem za 100 in v tretjem za 120 dinarjev.

Med šolskim letom se učencem tekoče izplačuje samo štipendija, medtem ko se nagrade vsem učencem ob ugotovitvi doseženega učne-

ga uspeha izplačajo v enkratnem znesku ob koncu šolskega leta.

Odobri se dodatni razpis štipendij, kot sledi: — štipendija na srednji šoli za oblikovanje v Ljubljani; dodatna razpisana štipendija se dodeli Renati Stumberger;

— na TSS metalurškem oddelku na Ravnah; dodatna razpisana štipendija se dodeli Marjanu Žerdonerju;

— na TSS metalurški oddelek na Ravnah se prenese nedodeljena štipendija na upravno-administrativni šoli. Prenesena štipendija se dodeli Ireni Golob;

— dve nepodeljeni štipendiji: na fakulteti za strojništvo se prenese na druge, za tovarno potrebne stroke in smeri študija. O dodelitvi teh štipendij odloči komisija za kadre in delovna razmerja, ki mora pri odločitvi upoštevati tudi tiste prosilce, ki so jim bile prošnje prvotno zaradi prevelikega števila prijavljenih za posamezne smeri študija odklonjene. Pri odločitvi je treba upoštevati še zaposlitev staršev prosilcev v tovarni, predvsem pa v vseh primerih socialno in finančno stanje vsakega prosilca.

Odobri se, da tovarna vsem učencem poklicne šole pri šolskem centru na Ravnah, ki so v šolskem letu 1973/74 z našo tovarno sklenili pogodbo o štipendiranju, poravnava stroške zdravniškega pregleda. Obračun opravi kadrovska služba, znesek pa se vsem izplača skupno z rednim nakazilom štipendije.

Za naše delegate pri temeljni telesno-kulturni skupnosti so bili imenovani: inž. Vlado Strahovnik, inž. Jože Žunec, Milan Pavič, Tone Potočnik, Jože Šater, Anton Vehovar, Rado Pšeničnik in Stefan Filipančič. Odbor pa je ob imenovanju delegatov imenoval še 32 članov naše delovne skupnosti, ki bodo predstavljali delegacijo v skupnosti za posamezna področja dela.

Odbor je obravnaval še nekatere druge posamezne prošnje in vloge. Nekatere vloge so bile v ugotovitev in preučitev dejanskega stanja odstopljene odgovornim strokovnim službam tovarne, o rešitvah prošelj, o katerih pa se je odbor odločil, pa so bili posamezniki ali organizacije posebej pisмено obveščeni.

-et

Ob koncu bi želel poudariti še splošno ugotovitev, da je z združitvijo slovenskih železarn v združeno podjetje dobilo raziskovalno delo na področju črne metalurgije novo obeležje, in kar je predvsem pomembno, raziskave se koordinirajo in tako usmerjajo, da zajemajo v glavnem vso problematiko izdelave, vroče in hladne predelave ter kontrole jekla in izdelkov. Pri tem pa dobiva Metalurški inštitut poleg specializirane dejavnosti kot osrednja znanstveno-raziskovalna institucija v črni in barvni metalurgiji v Sloveniji tudi vlogo vodenja in koordiniranja raziskovalne dejavnosti slovenskih železarn.

Udeležba na srečanju je bila vsekakor koristna zaradi spoznavanja dogajanj, problematike in dosežkov v posameznih podjetjih in ne nazadnje tudi zaradi navezave kontaktov s stanovskimi kolegi iz kovinske predelovalne industrije, ki je največji porabnik jekla in jeklarskih polizdelkov.

DELOVNA SKUPINA ZA MEHANSKO PREIZKUŠANJE

Na pobudo komisije OTK pri Združenju jugoslovanskih železarn se je v začetku oktobra sestala na Metalurškem inštitutu v Ljubljani delovna skupina za mehanske preiskave. Prvega sestanka so se udeležili predstavniki oziroma vodje mehanskih laboratorijev skoraj vseh jugoslovanskih železarn. Predlog programa dela je pripravila že v lanskem letu skupina sodelavcev Metalurškega inštituta in naše železarne in je bil podlaga razprave na tem sestanku. Že uvodna diskusija je pokazala nepovezanost, razlike in neenotnost pri metodiki dela mehanskih laboratorijev v železarnah. Vse to kaže na pomanjkljivost JUS standardov na področju mehanskih preizkusov, kar velja še posebej za posebne mehanske preizkuse v vročem, preizkuse lezenja in dinamično preizkušanje. Pri tem je seveda zanimiva ugotovitev, da obstaja v železarnah in inštitutih vrsta modernih aparatov in opreme, ki je le delno izkoriščena, odvisno pač od zahtev kupcev in predvsem potrebe atestiranja jekla. Tudi pri tekočem serijskem preizkušanju se pojavlja vrsta nejasnosti, predvsem tako imenovani tehnični vzorci pri preizkušanju profilov in žice. O vsej prikazani problematiki so bili na tem sestanku zadolženi posamezniki, da pripravijo ustrezne pisne informacije, ki jih posredujejo mehanskim laboratorijem posameznih železarn v presojo in na podlagi katerih je mogoče izdelati priporočila za uvajanje enotne metodike preizkušanja v okviru jugoslovanskih železarn. Omenjeni so bili še drugi problemi, ki pa jih morajo glede na specifičnost proizvodnje reševati železarne same v skladu z zahtevami in predpisi kupcev.

Drugi sestanek, ki bo manj informativen in verjetno bolj konkretno delaven, bo v začetku marca v Zenici.

Vlado Strahovnik, dipl. inž.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

JESENSKO SREČANJE METALURGOV

V dneh 4. do 5. oktobra 1973 je bilo v Portorožu XVI. tradicionalno srečanje slovenskih metalurgov s strokovnim posvetovanjem. Na programu je bilo 21 strokovnih predavanj, ki so jih podali stanovski tovariši iz različnih podjetij črne in barvne metalurgije. Medtem ko so referati predstavnikov barvne metalurgije (IMPOL, Tovarna dušika Ruše, Mežica, Mariborska livarna itd.) obravnavali predvsem stanje in težave ter predviden razvoj kapacitet in specializacijo proizvodnje, pa so predavanja predstavnikov slovenskih železarn in Metalurškega inštituta prikazala predvsem dosežke na področju uvajanja nove tehnologije ter rezultate raziskovalne dejavnosti. Poseben referat je imel predstavnik slovenskih železarn inž. M. Marolt, ki je poročal o dosežkih v akciji »Leta kakovosti«, za katero so prejele slovenske železarne ob formalnem zaključku na otvoritvi zagrebškega velesejma zlato medaljo. »Sama akcija bo v slovenskih železarnah sicer zaključena z ustreznimi poročili ob koncu letošnjega leta, vendar pa sprejete smernice za boljšo kakovost naših izdelkov morajo veljati tudi v prihodnje,« je poudaril inž. Marolt.

Za področje raziskovalne dejavnosti slovenske črne in barvne metalurgije je inž. Marin Gabrovšek z Jesenic podal informa-

cijo o dosežkih raziskovalnega dela in o porabi finančnih sredstev v letu 1972, ki je znašala 35 milijonov N din ter sofinanciranju sklada Borisa Kidriča, ki je bil v preteklem letu udeležen s 7,5 % porabljenih sredstev. Delež sredstev za raziskovalno dejavnost tega sklada pa se bo v letu 1973 povečal s soudeležbo 11,5 % potrebnih sredstev, ki bodo predvidoma znašala okoli 42 milijonov N din. Nadalje je podal tudi okvirni štiriletni program raziskovalne dejavnosti za obdobje 1974—1978 ter predloge raziskovalnih nalog za leto 1974. Omeniti je potrebno prispevek naših sodelavcev, ki so imeli tri samostojne referate:

inž. Vladimir Macur: Praksa vakuuiranja jekla v železarni Ravne;

inž. Jože Rodič: Izkušnje železarne Ravne pri osvajanju proizvodnje jekla s postopkom električnega pretaljevanja pod žlindro;

mag. fizike inž. Ferdo Grešovnik: Uporabnost rentgenske difraktometrije za ugotavljanje trajnih deformacij jekla pri dinamičnem obremenjevanju.

Podrobnejših opisov o vsebini posameznih predavanj namenoma ne navajam, saj so bili ob posvetovanju izdani povzetki predavanj, ki so interesantom na razpolago v strokovni knjižnici INDOK centra. Nekatera predavanja v širši obliki pa bodo publicirana v Železarskem zborniku.

»Kolega«

Mazač je pozdravil slavnega slikarja: »Dober dan, kolega!«
»Kako?« je ostrmel mojster. »Ali vas tudi zgaga peče?«

ŽELEZARSKE ZANIMIVOSTI

Saudska Arabija bo pričela graditi novo železarno na obali Arabskega zaliva. Glavno gorivo bo zemeljski plin, ki ga pridobivajo pri črpanju nafte. Glavni investitor bo državna naftna družba »Petromin«, drugi investitor pa še ni dokončno določen, verjetno bo ameriška ali nemška firma, ki bo dala del denarja in načrte.

Italija. V največji italijanski železarni na jugu Italije, v železarni Taranto, je pričela obratovati druga valjarna cevi. Valjane cevi bodo imele lahko premer 1440 mm in dolžino 18 metrov. Poleg te valjarne gradijo tretjo valjarno, ki bo valjala in varila spiralno — valjane cevi premera do 2550 mm ter dolžine 18 metrov. V letu 1972 je ta železarna izdelala 300.000 ton cevi, po pričetku obratovanja druge in tretje valjarne pa bo proizvajala prek milijon ton cevi.

Kanada. Znana kanadska družba Sidbec — Dosco bo s pomočjo neke ameriške družbe zgradila tovarno za proizvodnjo peletov iz železove rude. Kapaciteta ni točno znana, vendar so v prvem mesecu proizvedli že prek 400 ton peletov.

Japonska rudarska družba je na otoku Java v Indoneziji odkrila velike zaloge nikljeve rude z nizkim procentom niklja. Z dovoljenjem Indonezije bodo pričeli izkoriščati ta nahajališča in si tako zagotovili velik delež niklja za potrebe lastne jeklarske industrije. Nikelj je strateška kovina in ima na tržišču visoko ceno. Odkritje novih zalog nikljeve rude je vzbudilo precej zanimanja pri vodilnih firmah, ki proizvajajo ferolegure, saj bodo nova nahajališča vplivala na znižanje cene. Japonska je tretji največji potrošnik niklja na svetu, zato bi še povečana osamosvojitve Japonske od mednarodnega tržišča povzročila padec cene niklja. Strokovnjaki že napovedujejo, da bodo Japonci prve tone feroniklja proizvedli že 1975. leta in s tem že vplivali na padec cene.

Romunija je naročila v Švici pri firmi CONCAST AG dve napravi za kontinuirano vlivanje jekla. Vsaka naprava bo imela štiri žile s presekom 180 × 200 mm. Podjetje Concast AG je na tem področju zelo uspešno, saj je samo v prvem polletju pričelo obratovati pet novih naprav tega podjetja s skupno 21 žilami. Nove naprave so pričele obratovati v Italiji, Argentini, Švedski in Madžarski (še letos bo pričela obratovati nova concast naprava za kontinuirano vlivanje tudi v železarni Store).

Zaloge zemeljskega plina se še vedno povečujejo predvsem zaradi vedno novih odkritij. V tabeli je prikazana zaloga zemeljskega plina v državah, ki ga imajo največ:

	milij. N m ³
Sovjetska zveza	21.340.000
ZDA	8.233.000
Iran	5.600.000
Alžirija	3.900.000
Nizozemska	1.900.000
Zahodna Nemčija	270.000

Ker so količine zemeljskega plina v SZ tako ogromne, ga sami ne morejo porabiti, zato ga prodajajo v ostale države Evrope. Tako ga danes še uporabljajo Češka, Av-

strija, Vzhodna Nemčija, Madžarska, v kratkem pa še Zahodna Nemčija, Italija in Finska. Zanimivo je, da ima ta plin visoko kalorično moč in zelo nizko žveplo, problem pa je v oddaljenosti izvirov od velikih kupcev v zahodni Evropi. Gradnja cevovodov pa je, kot vemo, zelo draga.

ZDA. Vladni geološki zavod v Združenih državah Amerike je objavil, da so pred kratkim odkrili velike zaloge premoga v

severni Dakoti in Wyomingu. Zalogo cenijo na 200 milijard ton, ter je nahajališče debelo 4—6,5 metra. En del tega debelega sloja je skoraj na površini, zato se mnogi sprašujejo, kako to, da teh ogromnih količin premoga niso odkrili že prej. Premog je črn in primeren za koksiranje, saj je visoko kaloričen in z nizkim procentom žvepla.

Rado Jelerčič, dipl. inž.

KULTURNA KRONIKA

Prežihov teden

Z 22. oktobrom so se začele in s 27. končale prireditve v počastitev 80-letnice rojstva Prežihovega Voranca. 18. je bila po televiziji enourna oddaja z naslovom »Šopek solzic za Voranca«.

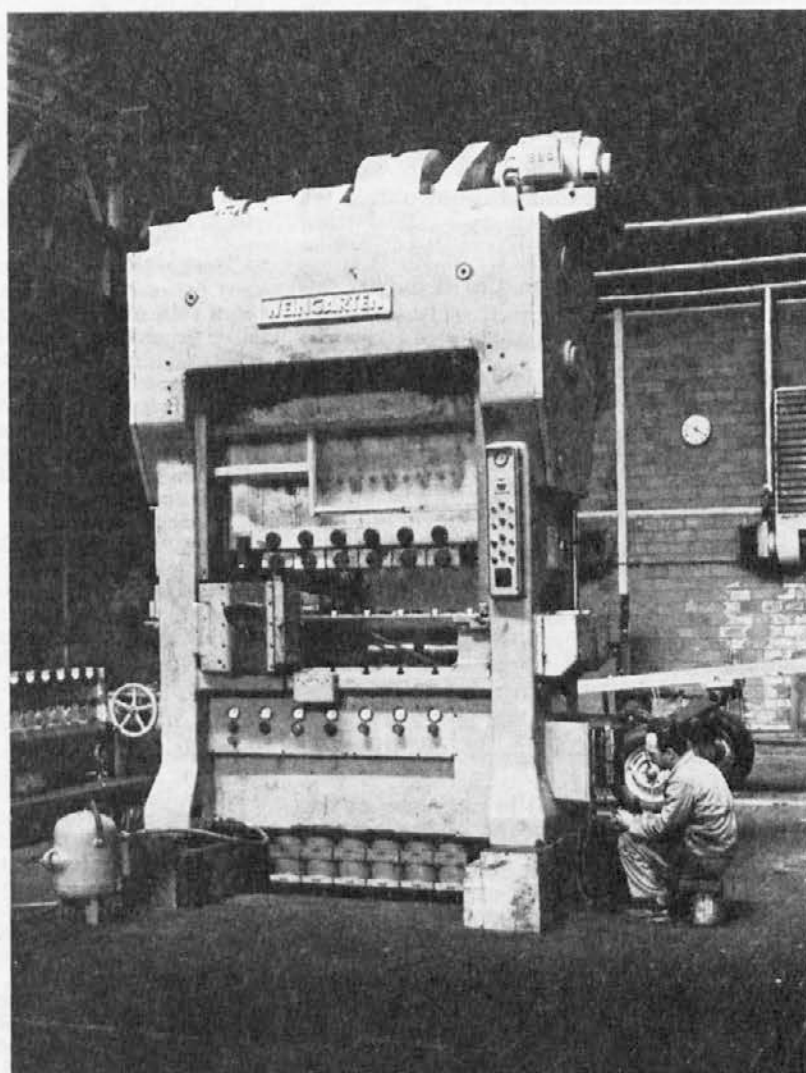
Če gremo po vrsti, je gotovo segla televizijska oddaja najbolj široko med ljudi, pa tudi dosti kvalitetna je bila. Kaj je razkrila svežega o Prežihu, bodo morda kdaj povedali literarni zgodovinarji. Vsekakor je bil v ospredju Prežih — revolucionar in politik, kakor ga imajo v spominu domači kmetje.

Takšen se je razkril tudi na dobri polovici razstave, ki so jo 22. oktobra odprli v študijski knjižnici, pripravili pa so jo skupaj naš muzej, študijska knjižnica in Slovanska knjižnica iz Ljubljane. Prežih v domačih izdajah — prvi tiski in ponatisi — ter prevodih je s številom knjig dokazal, da je na knjižnem trgu iskan, da pa je prodrl tudi na tuje, vendar bolj v socialistične države kot na zahod.

Za svečano otvoritev so poskrbeli prof. Jaro Dolan, ravnatelj NUK iz Ljubljane, z govorom, ki bo objavljen v 4. št. Koroškega fužinarja, in pevski zbor Šentanelski pavri. Ugodno je presenetil številni obisk koroških Slovencev z one strani.

Sobotni literarno-zgodovinski simpozij in na vabilih napovedani literarni popoldan sta se zaradi številnih odpovedi morala združiti v eno prireditev. To je po svoje škoda, saj bi človek prav od pisateljev — Prežihovih stanovskih kolegov in prijateljev — pričakoval, da bodo za tako priložnost le premagali razne gripe in druge takšne vzroke odpovedi.

Res je sicer, da tudi od tistih, ki so prišli, nismo slišali kaj bistveno novega, toda namen najbrž tudi ni bil predvsem ta, ampak veliko prej pieteten, spominski. Upajmo, da bo ob drugi priložnosti, ki je lahko že februarja naslednje leto, ob morda malenkostno spremenjeni temi, bolje. Če bi namreč organizator ne želel od pisateljev le spominov, bi lahko bila lista povablje-

Velikan

nih širša in bi torej nekaj odpovedi ne moglo ogroziti pol prireditve.

Literarno-zgodovinski del je bil na dostojni ravni, in so navzoči slavisti gotovo poglobili svoje znanje o Prežihju. Zunaj vajenih okvirov, v katerih so pisani takšni referati, je morda segel Taras Kermauner, ki je opozoril ob primerih iz novele Ljubezben na odru na pisateljevo stilno dvojnost ter jo poskusil tudi razložiti. Ta zanimiva, vsekakor pa vsaj »drugačna« študija bo prav tako objavljena v Koroškem fužinarju. S Hacetovimi spomini vred bo tako le trajno ohranjen del teh prireditev.

Prodajna knjižna razstava

Od 21. do 28. oktobra je bila v avli gimnazije prodajna razstava knjig Državne založbe Slovenije. Ravnateljstvo gimnazije je ljubeznivo dalo na razpolago svoje prostore pa tudi dijaki so pomagali pri prodaji.

Uspeh je bil le delen, ker je bila predvsem reklama premajhna. Kljub temu pa kaže podobne razstave še prirediti — morda tudi v dogovoru z drugimi založbami — ter jih časovno uskladiti z že tradicionalno prodajno razstavo pohoštva poleti. Tudi prek našega sindikata bi se dala izvesti podobna akcija. Skrb za širjenje dobre knjige bi lahko postala ena od stalnih nalog te ali one komisije za kulturo pri nas.

n. r.

S KNJIŽNE POLICE

Domače leposlovje

Janez Menart, **Srednjeveške balade**. Lj. CZ. 70 str. 65 din

Posvečene 500-letnici kmečkih uporov in opremljene z inicialkami in vinjetami Borisa Kobeta so Menartove balade mojstrsko napisane, motivno zaokrožene in povedano jedrnate. Z učinkovitimi arhaizmi in z njemu lastnimi stilnimi obrati ter metaforiko je avtor dosegel neposnemljivo izvirnost.

Ivan Minatti, **Ko bom tih in dober**, pesmi. Lj. MK. 88 str. 25 din

Eden najvidnejših slovenskih pesnikov srednje generacije je pod tem naslovom zbral 77 pesmi iz svojih dosedanjih knjig za dijakom namenjeno zbirko Kondor. Dela v tej zbirki imajo na koncu redno spretno besedo in opombe. Ta intimni lirik je torej zdaj zares »široko« dostopen.

Vladimir Kavčič, **Zapisnik**. Proza. Mb. ZO. 288 str. 40 din

Knjiga je študija o resnici določenih pojavov iz NOB in povojnega časa. Je opominjanje sedanjosti, da se v preteklosti storjena napačna ravnanja lahko spet ponovijo v novi obliki. Kakor je tekst po oblikovni strani enostaven, je občutljiv in oster.

Niko Grafenauer, **Kaj je na koncu sveta**. Pesmi za otroke. Lj. MK. 64 str. 25 din

Čprav nam danes ne manjka pesnikov, ki znajo dobro pisati za otroke, pa se je Grafenauer s svojo ignivo neposrednostjo in humorjem uvrstil med najboljše. Duhovito nam predstavlja živali ter odgovarja otrokom na njihova večna vprašanja: Od kod? Kam? Vse pesmi so rimane, ritmične in melodične. Za »Pedenjpedom« torej že

druga uspela knjiga tega, sicer »zaresnega« pesnika, čigar poezija za odrasle ne spada med komunikativno.

Prevodi

Ernest Hemingway, **Otočje v zalivskem toku**. Roman. Lj. MK. 439 str. 110 din

Roman je iz pisateljeve zapuščine in je izšel 10 let po njegovi smrti. Sestavljen je iz treh delov, razkriva vse odlike in značilnosti tega avtorja: kleno zgodbo, akcijsko dinamiko, svojevrstna razpoloženja, discipliniran in skrajnje funkcionalen slog. Nekaj poglavij spada med najboljše, kar je Hemingway napisal.

E. M. Remarque, **Sence v rajju**. Roman. Lj. CZ. 415 str. 112 din

Avtobiografski okvir o nemškem razumniku, ki pred nacisti pobegne v New York, je avtor znanih uspešnic »Na zahodu nič novega« in »Slavolok zmage« napolnil z usodami emigrantov, ki se jim Amerika razkriva kot namišljeni raj.

Heinrich Böll, **Kje si bil, Adam?** Roman. Lj. PD. 199 str. broš. 11 din, pl. 21 din.

Končno smo dobili v prevodu tudi prvi roman sedanjega Nobelovega nagrajenca za književnost, takrat pa povratnika iz vojske, ki jo je v tem delu popisal kot brezsmiselno zlo.

Po knjigi 73 povzel: M. K.

ŠPORTNE VESTI

PRIZNANJA OB 50-LETNICI SZJ

Med slovenskimi smučarskimi delavci in nekdanjimi tekmovalci so visoka priznanja Smučarske zveze Jugoslavije prejeli tudi Janez Kozelj, Jurij Potočnik, dr. Stane Stoporko iz Slovenj Gradca ter Mirko Bauče, Erwin Wlodyga, Krista in Karl Fanedl, Gregor Klančnik, Jože Kaker, Štefan Lednik, Dominik Kos, Kristl Pečovnik, Tomaž Šipek, dipl. inž. Jože Borštner, Jože Tevž, Anton Potočnik, Pavel Cesar, Majda Pesjak, Peter Mihelač, Jože Osenjak in SK Fužinar ter železarna Ravne iz naše doline.

Priznanja je v sejni sobi DTK podelil podpredsednik Smučarske zveze Slovenije tov. Švigelj, ki se je vsem zahvalil za delo in vloženi trud pri razvoju smučarskega športa pri nas na Koroškem, v Sloveniji in Jugoslaviji ter vsem k priznanju iskreno čestital. Čestitkam se pridružujemo tudi mi z željo, da bi vsi nagrajenci tudi v bodoče bili zvesti smučarski dejavnosti.

-ate-

TUDI KOROŠKI ATLETI — REPREZENTANTI IN PRVAKI

Čprav je glavna sezona atletskih tekmovalcev že za nami, pa vendar je treba spregovoriti tudi o nekaterih dosežkih koroških atletov v jesenskem obdobju tekmovalcev.

Na mladinskem republiškem prvenstvu posameznikov v Velenju je naša mladinka Nada Šober obakrat zasedla 2. mesto, in to v teku na 400 in 800 m za tekmovalko Velenja Šverčovo, ki je tudi mladinska rekorderka. Komaj tri tedne kasneje je štafeta mladink Pungartnik, Britovšek in Šober prvič na stezi osvojila republiško prvenstvo v štafetnem teku 3x800 m za starejše mladinke, kar je vsekakor uspeh prizadevnega dela trenerja prof. Janka Kotnika, ki mu je uspelo obdržati nivo letošnjih uspehov mladink, ki so spomladi že osvojile republiško prvenstvo v krosu, nato pa zelo prepričljivo zmagale v štafetnem teku po ljubljanskih ulicah na »pohodu po poteh partizanske Ljubljane«. Ti uspehi so tudi v letošnjem letu pripomogli k uvrstitvi druge mladinke v času obstoja Koroškega atletskega kluba v mladinsko reprezentanco Slovenije. (Lani je to uspelo Praperjevi.) Na tekmovalju v Gradcu za pokal Savaria je ob zelo neugodnih vremenskih razmerah naša tekmovalka kot edina v slovenski reprezentanci izpolnila pričakovanja selektorjev, dosegla osebni rekord 60,1 sek. in premagala konkurentko iz Velenja za več kot eno sekundo; žal so bile avstrijske in madžarske tekmovalke zanjo še pretrd nasprotnik.

Prvo nedeljo v oktobru je bilo v Ptujju tradicionalno srečanje: Pomurje, Šaleška dolina, Koroška in Dravsko polje. Nesporni favoriti tega tekmovalja so bili domačini, ki so zna-

gali v moški in skupni razvrstitvi pred sicer letos zelo uspešnimi tekmovalci Šaleške doline. Naše tekmovalke so se uspešno borile, vendar s slabimi dosežki v tehničnih disciplinah — metih in skoku v daljavo, niso zmogle več kot sigurno 3. mesto. Moški, ki so nastopili oslavljeni, so bili po uradnem vrstnem redu tretji, po neuradnem, objavljenem v dnevnem časopisju, pa delijo 3. in 4. mesto z ekipo Pomurja z enakim številom točk. Kot poseben uspeh velja omeniti ponovno zmago naše tekmovalke Nade Šober v teku na 400 m, kjer ji je uspelo na mehkem tekalšču premagati magično mejo 60 sekund — tekla je 59,6 sek. in ponovno premagala rekorderko Šverčovo iz Velenja. Ta njun tekaški obračun bo letos možen še enkrat, in sicer na krosu »De-la«. Upajmo, da bo glede na sedanjo formo ugoden za našo tekmovalko, ki z doseženimi rezultati in uspehi — poleg tega je še letos mlajša mladinka (do 16 let) — v prihodnosti še mnogo obeta.

Prizadevno delo in volja torej rojevata uspehe, škoda le, da atletska dejavnost ne more zaživeti v celoti tudi v širši dolini in da je omejena le na Ravne, ali točneje na ravensko gimnazijo. Prihaja zimski čas in obdobje zimskih športov, ki imajo v naši dolini domovinsko pravico, vsekakor pa je to obdobje, ko bo treba zasnovati učinkovitejši program dejavnosti Koroškega atletskega kluba, ki bi naj resnično združeval mladino cele doline, tudi osnovnošolsko in delavsko, posebno zadnjo, ki je še danes marsikdaj ob strani. Novi samoupravni odnosi v naši družbi in še posebej v okviru pri nas že ustanovljene telesno kulturne skupnosti pa morajo omogočati, da tudi ta zvrst športne dejavnosti, ki ji večkrat odrekamo tisto mesto, ki si ga v današnjem času razvoja tehnike in potrebe po gibanju zasluži, dobi potrebno afirmacijo in družbeno vrednoto.

Vlado Strahovnik, dipl. inž.

Primerjava

Shaw je rekel: »Fotografija je 80 odstotkov portretiranec in 20 odstotkov fotograf. Slika je 80 odstotkov slikar in 20 odstotkov portretiranec.«

Twist

Plesni učitelj je razložil: »Twist so iznašli v desetčlanski družini, ki je imela samo eno stranišče.«

Čas

Čas je velik učitelj. Škoda le, da vse svoje učence ubije.

Vzdih

Ženska se smeji, kadar more, in joče, kadar hoče.

Ljubezben ima dve stranki: fizike in metafizike.

Jože Havle

Tabor KAO pod Grossglocknerjem

Po našem programu bi moral biti tabor pod Grossglocknerjem množičen, kar bi našim pripravnikom nudilo možnosti za hitrejši in učinkovitejši pouk. Tehniko plezanja v kopni skali je že večina zelo dobro izpopolnila, ledna tehnika pa je za njih še »španska vas«. Zal pa jim vodstvo odseka tega ni moglo nuditi brez denarnih sredstev. Kljub obljubam in »vrtanju« na vseh straneh denarja ni bilo od nikoder, datum taborjenja pa je bil pred vrati. Na ponovnem sestanku smo sklenili, da bomo načrt vseeno izpeljali, toda na svoje stroške. Tako nas je od prejšnjih 23 ostalo le 7, in to zato, ker imamo v naših vrstah večinoma študente in dijake poklicnih šol, ki pa nimajo na razpolago toliko denarja.

Celo za kombi ni bilo denarja, tako da smo jo kar na kolesih mahnilo do Pliberka z vso opremo vred, od tam naprej do Lienza pa z vlakom. Tam smo kmalu našli prevoznika, ki je bil pripravljen prepeljati opremo in nas do zadnje postaje. Vreme se je spremenilo. Dole je sijalo sonce, dežja, ki je začel padati, pa nismo bili veseli, saj smo vedeli, da na višinah sneži, kar bi nam lahko prekrizalo načrte. Na Franz Josef Höhe nas je že sprejela sodra, pomešana z dežjem. Pohitili smo z oblačenjem puloverjev in vetrovk, saj je z višino padala tudi temperatura. Nebo je bilo enakomerno sivo. Hitrega izboljšanja ni bilo pričakovati, zato smo si naložili nahrbtnike in vzeli pot pod noge. Hiteli smo, kolikor so nam dopuščali težki nahrbtniki in naletni vetra, in po 30 minutah le prišli do Hoffmans — Hütte, kjer bo teden dni naš »dom«. Pod varno streho smo posedli okrog mize in začel se je posvet. Sklep je bil soglasen: kljub slabemu vremenu bomo poskušali plezati. Po obilnem kosilu in večerji, ki sta bila skupaj, smo vsi odšli spat. Ob 4. uri zjutraj nas je iz postelj preganala Bertijeva budilka. Vsi smo hiteli k vratom, saj smo upali, da nas bo jutro pozdravilo z lepim vremenom. Kakšno razočaranje! Nebo je bilo svinčeno sivo, padal pa je močan dež, pomešan s snegom. Po zajtrku sem kot vodja tabora pričel s pregledom opreme posameznih navez. Vsi so se držali mojih navodil, le Fika in Jože sta bila trmasta in nista hotela nositi vsak svojih nahrbtnikov z najnujnejšo plezalno opremo, hrano in rezervno obleko. Plezalno opremo sta zmetala v en nahrbtnik in hotela oditi. Kljub prigovarjanju in opominjanju na njune dolžnosti sta vztrajala pri svojem. Takrat sem uporabil avtoriteto, jima pobral vso opremo in prepovedal plezanje za ta dan.

Ostali dve navezi, v eni Berti, Milan in Branko, v drugi Barbika in jaz, pa sta se natopili do Oberwalder Hütte, od tam pa do vzhodja severne stene Johannesberga, visokega nekaj nad 3000 m. Cilj prve naveze je bila smer Philwaxweg, jaz in Barbika pa sva vstopila v Richterweg. Dole nas je vso pot spremljal dež, sedaj pa se je megla začela dvigati. Upali smo na izboljšanje. Prva naveza je že vstopila v smer, naju z Barbiko pa je še čakala dolga pot — prečenje pod ogromnimi seraki, ki so grozili, da se bodo vsak hip zrušili in naju pokopali. Kljub strahu sva srečno prečila pobočje, nato pa se zagrizla v ledeno strmino. Skrajja je šlo lahko in hitro, saj naklon ni presegal 45°, kmalu pa sva začutila utrujenost. Seveda, višina je bila precejšnja, naklon pa se je kmalu povečal na 50°. Prišel je pihati močan veter, ki nama je nosil sneg in sodro v obraz in oči. Prislil naju je, da sva si nataknila očala. Nekako po drugem raztežaju naletim na čisto zelen led. Moral sem sekati stopinje in varovališča. Dereze so odlično prijemale, klini — vijaki pa dobro držali v živem ledu, zato sva plezala sproščeno, brez strahu, da bova zdrknila. Na tretjem varovališču sem prvič dobil zvezo z Bertijem. Veter je tako zavijal, da sva kričala v voki-tokija in se komaj razumela. Povedal je, da dobro napredujejo, vmes pa klel sneg in veter, ki sta nas neusmiljeno bičala. Kljub nizki oceni smeri +3, je bilo plezanje zaradi vetra in snega silno težko. Pri vsakem koraku ali udarcu cepina mi je jemalo sapo. V dobrih treh urah sva z Barbiko izplezala

iz ledene strmine utrujena, toda zadovoljna, saj sva brez poškodb ušla viharju, ki je še vedno divjal. Na vrhu sva se zavlekla v zavetje velike skalnate kope, da si vsaj malo odpočijeva utrujena pljuča. Nem stik roke nama je povedal več kot besede. Molče sva se spravila nad vodo, sok in čokolado. Dokler sva plezala, nama je bilo toplo, sedaj, pri mirovanju, pa je mrzav pričel svoje delo. Prsti so bili otrdeli, da sva komaj držala rozine. Na srečo je veter malo ponehal, zato sem se natopil proti izstopu smeri prve naveze, saj me je skrbelo, kaj je s tovariši. Vlekel sem vrv, Barbika pa me je varovala. Veter je spet nemoteno vršal čez greben, megla pa je pritisnala, tako da niti 10 metrov nisem videl naprej. Pri izstopu iz smeri sem vpil v globino in jih klical. Kmalu se je oglasil Milan. Povedal je, da imajo do vrha še dva »cuga«. Bil sem zadovoljen, da tudi njim dobro gre in da bodo kmalu izplezali. Vrnil sem se v zavetje kamnite kope, kjer sva oba z Barbiko drgetala od mraza. Kmalu pa sva jih zagledala kot sence, ki so nama prihajale vse bližje. Spet nemi stisk rok, malo čokolade in rozin v žep in že smo se zapodili po snežni strmini normalnega pristopa proti dolini. Po dveh urah smo si oddahnili, saj je za nami bila naporena tura. Preostali čas do večera nam je hitro minil v kramljanju in obnavljanju dogodkov tega dne. Tudi Jože in Fika sta povedala, kaj sta počela ves dan. Potepala sta se po velikem skalnem grebenu nad ledenikom in gledala v ledeniške razpoke zgornjega dela ledenika Pastirica. Ko jima je bilo tega dovolj, sta naredila še normalni pristop na Johannesberg.

Naslednjega dne nas je že ob štirih budilka vrgla iz postelje. Od večerajšnje ture smo bili vsi trdi, a smo kljub temu hiteli odpirati vrata in gledati v nebo. Zopet je snežilo. Vse okrog nas je bilo belo od novo zapadlega snega. Hitro smo jo popihali nazaj v tople postelje, saj je bilo vreme prelabo za kakršnokoli plezarijo. Vsak vzpon v takšnem vremenu bi se lahko končal s težkimi posledicami, zato smo se mu raje odpovedali.

Ob šestih sta dež in sneg nehala padati, pa tudi megla se je dvigovala. Hitro sem zbudil tovariše, saj še ni bilo prepozno za plezanje. Malo so godrnjali, z oblačenjem pa pohiteli. Zajtrk smo pojedli kar stoje, opremo pa smo imeli pripravljeno že od večeraj. Kmalu smo se vzpenjali po ledeniku na južni strani gore, ki smo jo nameravali naskočiti ta dan. Megla se je razkadila in za trenutek je posijalo sonce. Bilo pa ga je dovolj, da nam je dvignilo moralo in smo se še bolj zagrizli v ledeno strmino. Kmalu smo bili pod vstopom. Jutranjo tišino je zmotilo le globoko dihanje in rožljanje železa. Molče smo si navezali dereze, vmes pa pihali v otrple prste, saj je bilo »pasje« mrzlo. Hitro smo se navezali na vrvi — Fika in Jože, Milan in Branko in kot tretja naveza Bertosa, Barbika in jaz. Severna stena Fuscherkarkopfa je bolj strma, saj doseže naklon do 58° in je daljša od večerajšnje. Skratka, čakalo nas je dobrih 700 m v ledu in snegu. Lepo smo se razvrstili, nato pa vse tri naveze proti vrhu. Kmalu se je dvignil tudi veter. Za nameček je pričela padati še sodra, da je kar šklopotalo po naših čeladah. Raztežaj za raztežajem smo se bližali vrhu. Kmalu se je strmina zmanjšala in nedolgo za tem smo si na vrhu podali roke. Obe navezi, ki sta izplezali pred nami, sta nam ponudili limonado in rozine, kar smo z užitekomo pospravili, saj so bile ustnice in grlo pošteno suhe, pa tudi želodec se je oglašal. Zaradi močnega vetra se na vrhu nismo dolgo mudili. Spust po grebenu in nato po jugovzhodnem pobočju je bil hitro za nami. Kmalu smo bili na snežišču, kjer smo se z drsajočimi koraki še hitreje bližali stezi, od koder so nas radovedno opazovali turisti. Ob treh popoldne smo že bili v koči. Medtem ko je Barbika kuhala kosilo, smo se fantje pripravljali na naslednjo turo. Vso plezalno opremo smo zložili na mizo, dve navezi — Branko in Milan, Fika in Jože so ta dan nameravali do bivaka pod Grossglocknerjem, naslednje jutro pa v sloviti Pallavic-

Po ulicah Škofje Loke

cinijev ozebnik. Razdelil sem tehnično opremo za obe navezi, izbiro hrane pa prepustil njim samim. Kosilo je bilo kmalu kuhano. Toplo jed smo spravljali vase, kot da ne bomo nikoli več jedli. Vedeli smo, da Bertosa, Barbika in jaz vsaj 24 ur ne bomo užili nič toplega, kajti na razpolago smo imeli en sam gorilnik, ki pa ga bosta navezi vzeli s seboj.

Megla se je malo dvignila, zato sem obe navezi poklical pred kočjo, kjer sem jima s pomočjo Bertosa razložil in pokazal pot do bivaka. Načrt za naslednji dan je bil takšen: dve navezi gresta v Pallaviccinjev žleb, Bertosa in Barbika v Miletski grat, jaz pa ostanim v taboru za zvezo obema navezama in za vodenje naveze — seveda na daljavo, če bi prišli v škripce in v primeru nesreče obvestim GRS. Ob štirih popoldne smo se poslovili in četverka nas je zapustila. Za zvezo z vokitokijem smo se domenili, da oni kličejo vsako polno uro.

Prva zveza ob šestih. Napredujejo dobro, le ves čas se pritožujejo nad visečimi seraki, ki grozijo, da se bodo zrušili nanje. V teh dveh urah so prišli zelo visoko, do skalnatega grebena, vrh katerega stoji bivak. Vsi smo bili veseli njihovega hitrega napredovanja in upali smo, da bo tudi naprej šlo dobro, saj se je tukaj začel težji del ture. Medtem se je megla zopet spustila, zato jim nismo mogli slediti z očmi.

Ob sedmih se je Fika zopet oglašil. V aparatu je hreščalo in žvižgalo, da sem ga komaj razumel. Izgubili so se in niso vedeli, kje so. Prek vokitokija sem jim opisal pravo smer in krenili so dalje. Tako so nam vokitoki aparati še enkrat zelo zelo koristili. Čez pol ure so se zopet oglašili in nam sporočili, da so na dobri poti. Pozneje v taboru so nam povedali, kakšna je bila ta »dobra« pot. Niso bili sigurni, da plezajo prav, zato je Fika plezal naprej rahlo v desno. Kmalu se je oglašil: »Branko, pridi sem! Našel sem markacijo.« Kot mi je povedal Branko, niso razmišljali, kakšno, kmalu pa so njihovi nosovi razumeli, za kaj gre. Takrat se je Fika spet oglašil: »Ja, ja, smo že prav. Stranišče!« Visoko nad njimi je bilo stranišče pri bivaku, oni pa so plezali ravno tam, kamor vse pada. Le Jože ga ni poslušal in je plezal bolj levo, kjer je bila tudi prava pot. Ob pol osmih so bili pri bivaku. Zmenili smo se za zvezo ob 4. uri zjutraj in

prekinili za danes. Tudi mi trije smo bili utrjeni. Nekaj malega smo še pojedli, nato pa šli v posteljo.

Bertosova ura je bila neusmiljena. 10 minut pred četrto me je vrgla iz sna. Hitro sem se oblekel, vzel voki-toki in šel pred koč. Bila je še tema. Ko sem odprl vrata, mi je vrglo v obraz sneg. Padal je tako gost kot v najhujši zimi. Vedel sem, da s plezanjem ne bo nič. Poiskal sem si zavetje pod skladovnico desk in vklopil aparat. Čakal sem, pričelo me je zebsti, Fika pa se še vedno ni oglasil. Ravno sem hotel zakleti, ko je v aparatu škrtnilo in sem zaslišal njegov glas. Povedal je, da močno sneži in piha močan veter. Kljub takšnemu vremenu je Jože hotel vstopiti v smer, kar pa sem jim prepovedal. Na srečo so me ubogali in se vrnili v bivak. V takšnem vremenu je bil celo sestop tvegan, zato sem jim svetoval, da počakajo do šestih in se ponovno oglasijo. Ves premražen sem se vrnil v sobo, kjer sta Bertos in Barbika nestrpno pričakovala novic. Vidno sta bila razočarana, saj sta tudi njima smer in sam vrh Grossglocknerja šla po vodi.

Ob šestih je še vedno snežilo, zato so oni ostali v bivaku, mi pa v posteljah. Ob osmih sta se veter in sneg malo unesla. Za vstop v steno je bilo prepozno, zato sem jima svetoval, naj sestopijo. S Fikom sva se ravno pogovarjala, ko je Branko razlil že skoraj kuhano juho. Treba je bilo počakati na novo, zato naj bi sestopili šele ob 10. uri. Ker ni kazalo na poslabšanje vremena, sem se strinjal. Ob

10. uri je Fika sporočil, da sestopajo. Megla se je precej dvignila in lahko smo jih opazovali — kot drobne pikice — s prostim očesom. Vidljivost je bila zelo dobra prav zaradi novo zapadlega snega. Tukaj so morali prečiti veliko ledeniško razpoko, zgodila se je tudi prva nesreča, vendar brez posledic. Branko, ki je hodil prvi in s cepinom tipal pred sabo, je odkril široko razpoko. Tik pred njo pa je bila še ena, in sicer ozka le dober decimeter, ki pa je ni videl. Vrnil se je nekaj korakov nazaj in se zaletel. Ravno ko se je odrinil, da bi preskočil široko razpoko, mu je noga zdrknila v ožjo. S tem pa je zamudil odziv, tako da je s trebuhom udaril v drugi rob razpoke. Na srečo je bil priseben in je že v zaletu zamahnil s cepinom, ki se je zapičil v led. To ga je tudi obvarovalo, da ni zdrknil v razpoko, globoko nad 30 m. Drugi trije so razpoko previdno obšli in ko so prišli do njega, je bil že na varnem.

Ko smo jih zagledali na ledeniku Pastirica, smo jim šli naproti. Ob srečanju smo se zbadali zaradi naših obrazov. Mraz, veter in ultraviolični žarki so na nas pustili vidne sledove. Koža se je luščila, ves obraz je bil otečen. Četverka je odšla v koč, mi trije pa na potep po ledeniku. Večer je bil kmalu tu. Ob pogovoru in zbadanju na račun Fikana in njegove markacije smo ob pivu kmalu pozabili na preživele težave. Zal nam je bilo, da bomo morali zapustiti Visoke Ture, kjer smo kljub težavam in slabemu vremenu doživeli toliko lepega in nepozabnega.

Zlatka Strgar

DAN MRTVIH

Počasi je stopala po ulici in opazovala ljudi, ki so hiteli mimo nje in se zadevali obnjo, ne da bi to sploh opazili. To so bili ljudje, ki so hiteli, hiteli, zatopljeni v svoje lastne skrbi. Niso videli obupa na obrazu mladega fanta ali solznih oči nekega dekleta, niso slišali otroka, ki joče, ker mu mati ne more kupiti igrače, ker za to ni denarja.

Ona pa je vse to videla. Večer za večerom je prihajala na ulico in opazovala ljudi. Med njimi je iskala obraz prijatelja, ki

je umrl zaradi levkemije. Ni verjela, da ga ni, da ga nikoli več ne bo. Ni hotela verjeti. Nenadoma se je ustavila pred razsvetljeno izložbo in se zazrla v kupe sveč, belih, rdečih, rumenih. Vstopi, začne izbirati.

»Ne nosi mi te krame na grob! Zakaj bi nosila sveče, da bi mi njihovi plameni grel mrtve kosti in zakaj grmado cvetja, da bi me še bolj tiščalo v zemljo? Nikar tega, samo zemlja naj me pokriva! Če se že spomniš, potem prinesi belo krizantemo, eno samo. Samo to, nič več.«

Sveča ji zdrsrne iz rok, v obeh je videti solze. Obrne se stran od ljudi; ne bi razumeli, čemu solze. Z naglico zapusti trgovino, po licih ji tečejo solze, a ni ji mar.

Zdaj niti ona ne vidi več zaskrbljenih obrazov, ne sliši otroškega joka ne smeha. Pozna samo svojo bolečino, beži pred njo skozi množico ljudi, še vedno sliši njegov glas.

Pa so ji rekli, da bo že pozabila, da naj pozabi. Le kako morejo biti tako hladni in prezirljivi do človeške bolečine? So to ljudje na visoki ravni civilizacije in inteligence ali pa samo umazana sodrga?

Jutri, na dan mrtvih, se bodo kosali, kdo bo prinesel na grobove več cvetja in dražjega, večje in lepše sveče. Bi ne bilo veliko bolj človeško, ko bi prinesli samo nekaj skromnega, zato pa bi se na bolj topele način spomnili rajnih?

Vse to ji je šlo skozi možgane kot razburkan val. Vstopila je v svojo skromno sobico in se utrjena sesedla na stol. Kdo ve, kolikokrat je tako razmišljala o življenju in smrti, odkar je izgubila prijatelja.

Naslednji večer je zopet šla zdoma, pa ne na ulico. V vrtu je odrezala belo krizantemo in odšla na pokopališče.

Velika železna vrata so zaškripala v tečajih, ko je vstopila. Hodila je med dol-

gimi vrstami spomenikov, dokler ni nazadnje prišla do še skoraj sveže gomile. Vseposod je bilo veliko cvetja, na stotine drobnih plamenov je plapolalo v večernem hladu. Stala je tam in zrla v gomilo brez cvetja, brez drobnih plamenov, samo lesen križ: »Tukaj počiva...«

Nežno se je sklonila in položila cvet na rosno zemljo; bil je tako bel in neomadeževan.

Morda je preteklo deset ali dvajset minut, medtem ko je bila tako sklonjena k zemlji. Nato je počasi vstala in se obrnila. Zopet je hodila med spomeniki in železna vrata so spet zaškripala v tečajih. Zunaj se je za hip ustavila, kajti nenadoma je vedela: groza in veselje, smrt in ljubezen, dobrota in hudobija, sovraštvo in strast — vse to je spadalo k čudežu življenja in stala je šele na začetku tega čudeža.

DELOVNE NEZGODE V OKTOBRU 1973

Drago Rožen, jaki tok — pri pobiranju torbe z orodjem s tal se je na ostrem valjancu urezal nad zapestjem leve roke.

Milan Merkužič, špedicija — pri razvažanju pošiljke s kamionom je voznik močnejše zavrl, pri čemer je delavec padel in si zlomil levo roko v zapestju.

Franc Založnik, skupne službe enote III — pri zlaganju jeklenih ulitkov mu je zaradi nepravilnega postopka pri dviganju padel ulitek na sredinec desne roke.

Anton Paradiž, pnevmatično orodje — pri zajemanju pogonskega jermena na brusilnem stroju si je poškodoval sredinec in prstane na desni roki.

Franc Kranjc, jaki tok — pri odpiranju vhodnih vrat v navijalnico mu je z zgornjega dela vrat priletel tujek v oko.

Jože Koletnik, promet — pri vstopu v kabino kamiona mu je na stopnicah zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval prsni koš.

Karel Sekavčnik, skupne službe enote II — pri pospravljanju ostružkov ob skobeljnem stroju mu je priletel ostružek v obraz in ga ranil po desni strani lica.

Ivan Matjašec, strojno gradbeno službo — po končanem vrtnanju nosilca grede na vrtnem stroju je sodelavcu pomagal obračati nosilec, pri tem se je zaradi neurejene okolice spotaknil ob ohišje drsnega ležaja v neposredni bližini, pri tem padel in si poškodoval zapestje desne roke.

Peter Pokeržnik, špedicija — pri skupnem prenašanju enega konca dolge jeklene palice na tehtnico je sodelavcu zdrsnilo, pri čemer je padel in izpustil palico, celotno breme, preneseno na posameznika, pa je povzročilo zdrsnitev palice na tla, zaradi česar je imenovanemu stisnilo II. in III. prst desne roke.

Jakob Mongus, špedicija — pri odpenjanju stranice kamiona z livarskim peskom ga je zaradi nepravilnega postopka pri odpiranju stisnil kavelj verige za kazalec leve roke.

Stanislav Gostenčnik, obrat strojev in delov — pri zamenjavi kalibrirnega zobatega venca na 100-tonski hidravlični stiskalnici si je poškodoval sredinec leve roke.

Adolf Petrič, obrat nožev — pri zategovanju vijaka vpenjalne priprave za žagne segmente na štirivretenskem stroju mu je zaradi izrabljenosti navoja na vijaku vpe-

Zelene svečke

Gibanje zaposlenih v tovarni

OD 20. IX. DO 20. X. 1973

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
Sprejeti delavci:					
1.	Burjak Danilo	29. 6. 1952	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
2.	Cifer Anton	19. 5. 1953	PK talilec	promet	iz JLA
3.	Cigale Ivan, dipl. inž.	7. 5. 1945	VS dipl. inž. elektrotehn.	elektro remont š. t.	iz JLA
4.	Čuk Branko	25. 11. 1953	PK kovač	kovačnica	iz JLA
5.	Hrovat Danilo	14. 1. 1953	PK talilec	topilnica	iz JLA
6.	Krajnc Miroslav	17. 10. 1915	NK delavec	energetski obrat	prva zaposlitev
7.	Kovačević Borislav	11. 2. 1951	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
8.	Koren Ivan, dipl. inž.	7. 11. 1947	VS dipl. inž. strojništva	strojna enota II.	iz JLA
9.	Nabernik Vincenc	9. 3. 1953	KV valjavec	valjarna	iz JLA
10.	Pajenk Marjan	27. 5. 1951	KV avtomehanik	promet	iz druge delovne organizacije
11.	Pavlič Anton	29. 12. 1953	KV rezkalec	modelna mizarna	iz JLA
12.	Radovanovič Jovo	22. 8. 1948	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
13.	Srčić Alojz	2. 1. 1953	KV livar	livarna	iz JLA
14.	Šteharnek Zmago	24. 7. 1954	NK delavec	vzmetarna	prva zaposlitev
15.	Vidrih Branko	17. 9. 1953	KV ključavničar	centralna delavnica	iz JLA
Odjavljeni delavci					
1.	Božič Alojz III.	13. 3. 1948	KV klepar	centralna delavnica	dana odpoved
2.	Breg Peter	9. 7. 1942	KV varilec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
3.	Bricman Ivan II.	25. 8. 1918	NK delavec	gradbeni remont	invalidska upokojitev
4.	Čebul Katarina	22. 2. 1948	VSS ekonomist	APO	dana odpoved
5.	Englert Stanko	22. 3. 1954	NK delavec	topilnica	zapor
6.	Hajdini Đelal	14. 2. 1950	SS gimnazija	topilnica	samovoljna zapustitev dela
7.	Kotnik Maks	6. 10. 1955	KV orodjar	obrat strojev in delov	dana odpoved
8.	Krajnc Bojan	18. 5. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
9.	Kobold Alojz	27. 4. 1932	KV livar	PD enote I.	samovoljna zapustitev dela
10.	Levičar Alojz	27. 2. 1922	KV kurjač	promet	invalidska upokojitev
11.	Ladinik Štefan	4. 12. 1918	NS	odd. za obd. sred. v enoti II.	invalidska upokojitev
12.	Majdanac Mato	2. 11. 1953	NK delavec	topilnica	dana odpoved
13.	Meserko Franc	29. 9. 1945	KV strugar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
14.	Mešič Izudin	24. 4. 1934	KV kovač	kovačnica	dana odpoved
15.	Okrogelnik Miro	15. 4. 1954	SS metalurški tehnik	valjarna	dana odpoved
16.	Oder Marija	25. 1. 1921	PK žerjavovodja	komunalni oddelek	invalidska upokojitev
17.	Paternuš Albert	13. 11. 1942	NK delavec	jeklovlek	samovoljna zapustitev dela
18.	Pečnik Ivan IV.	4. 7. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
19.	Smuk Franc	12. 1. 1944	PK delavec	promet	samovoljna zapustitev dela
20.	Švab Jože	1. 3. 1955	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
21.	Tamše Vladimir	19. 7. 1948	KV rudar	obrat strojev in delov	samovoljna zapustitev dela
22.	Uršnik Marjan	21. 6. 1953	NK delavec	termoenergetski obrat	samovoljna zapustitev dela
23.	Vežjak Zdravko	17. 9. 1956	NK delavec	obrat pnevmatskega orodja	samovoljna zapustitev dela
24.	Verčkovnik Ivan	18. 8. 1917	KV delavec	livarna	invalidska upokojitev
25.	Vauh Ernest	20. 6. 1921	SS strojni tehnik	PD enote II.	invalidska upokojitev
26.	Zerak Oto	13. 9. 1947	KV ključavničar	strojni obrat	invalidska upokojitev

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti:

- 1 — VS dipl. inž. strojništva
- 1 — VS dipl. inž. elektrotehnike
- 1 — KV livar
- 1 — KV valjavec
- 1 — KV ključavničar
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV strugar
- 1 — KV avtomehanik
- 2 — PK talilec
- 1 — PK kovač
- 4 — NK delavec

Izobrazba — kvalifikacija:

Odjavljeni:

- 1 — VSS ekonomist
- 1 — SS metalurški tehnik
- 1 — SS strojni tehnik
- 1 — SS gimnazija
- 2 — KV ključavničar
- 1 — KV livar
- 1 — KV orodjar
- 1 — KV varilec
- 1 — KV strugar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV rudar

Izobrazba — kvalifikacija:

- 1 — KV kurjač
- 1 — KV klepar
- 1 — KV delavec
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — PK delavec
- 8 — NK delavec
- 1 — NS

njalne priprave zvezdasti ključ zdrsnil, pri čemer se je udaril na sredinec desne roke.

Stanko Mlakar, obrat strojev in delov — pri centriranju klinaste jermenice v čeljustno ploščo na stružnici mu je ta zaradi nepravilnega postopka pri vstavljanju zdrsnila, pri čemer si je poškodoval prstane in sredinec na desni roki.

Slavka Jelen, valjarna — ko je šla po obratu, se je pri CONTI peči spotaknila na gredici ter si pri padcu zlomila mezinec desne roke.

Adolf Vožič, livarna — pri čiščenju peska na transportnem traku je iz drobilca priletel sprimek peska ter mu poškodoval levo oko.

Avgust Krautberger, valjarna — pri montaži vertikalnega valja v ogrodje mu

je drog, s katerim je uravnaval valj, padel na nart leve noge.

Edvard Tomšič, kovačnica — pri jemanju kovanca iz peči ga je sodelavec z drugim kovancem zadel v roko, pri čemer je dobil opekline po hrbtni strani leve roke.

Franjo Lopatni, topilnica II — pri izpraznjevanju zaboja z žlindro ga je ta stisnil ob stranico kamiona ter mu poškodoval sredinec leve roke.

Vlado Krivec, jeklovlek — pri rezanju materiala s hidravličnimi škarjami je počil nož ter mu je delček priletel v levo stran brade.

Jože Posrpnjak, livarna — pri nakladanju litine na voz je stopil na ulitek, pri tem si je prebodel čevelj ter se vbodel v podplat desne noge.

Vlado Jehart, čistilnica — pri čiščenju ulitka si je s sekačem poškodoval palec desne roke.

Verhnjak Adolf, topilnica II — pri čiščenju vagona so ga vagonška vrata zaradi premika vagona stisnila za prsni koš.

Stanislav Rožej, kovačnica — pri odlaganju kovanih palic s pomočjo žerjava se mu je kovanec skotalil na nart desne noge.

Jože Ovčar, valjarna — pri adjustiranju gredic mu je ena zdrsnila s stolice in mu padla na desno nogo.

Ferdo Verko, kovačnica — pri nakladanju obešalnega droga na viličar je ta zdrsnil z vilic in mu padel na levo nogo.

Frančiška Lipovnik, čistilnica — pri brušenju ulitka z ročnim brusilnim strojem si je poškodovala prst.

NAŠI UPOKOJENCI

Štefan Ladinik, roj. 4. decembra 1918, v železarni od 10. maja 1954 kot skladiščnik v oddelku delovnih sredstev v enoti II. Inval. upokojen 30. septembra 1973

Ivan Bricman, roj. 25. avgusta 1918, v železarni od 26. decembra 1950 dalje s prekinitvijo, nazadnje v gradb. remontu kot pomožni delavec. Inval. upokojen 12. oktobra 1973

Alojz Vidmar, roj. 19. aprila 1917, v železarni od 7. novembra 1946 dalje, nazadnje v službi za razvoj v enoti II. kot referent za ozobljenje. Inval. upokojen 22. oktobra 1973

Marija Oder, roj. 25. januarja 1921, v železarni od 22. januarja 1947, nazadnje v komunalnem oddelku kot čistilka. Inval. upokojena 15. oktobra 1973

Ivan Verčkovnik, roj. 18. avgusta 1917, v železarni od 4. novembra 1946, v livarni, nazadnje kot sušilec peska. Inval. upokojen 30. septembra 1973

Alojz Levičar, roj. 27. februarja 1922, v železarni od 2. oktobra 1952 s prekinitvijo, v prometu, nazadnje kot varilec. Inval. upokojen 16. oktobra 1973

Ernest Vauh, roj. 20. junija 1921, v železarni od 8. oktobra 1945 s prekinitvijo, nazadnje v PD enote II, kot tehnolog. Inval. upokojen 30. septembra 1973

Franjo Lopatni, topilnica II — med dodajanjem lunckerita na glavo ingota ga je tekoče jeklo opeklo po hrbtni strani leve roke.

Jakob Kobovec, jeklovlek — pri vlačanju žice na vlečnem stroju se je na bobnu žica pretrgala, pri tem so ga vpenjalne klešče udarile po sredincu leve roke.

Martin Poplaz, valjarna — pri brušenju kavlja za obračanje gredic mu je plošča zgrabila kavelj, pri čemer si je poškodoval mezinec leve roke.

Jože Medved, kovačnica — ob obratu kovačnice se je na obroču pokrova kanalizacije spotaknil ter si pri padcu poškodoval kazalec leve roke.

Zlatko Pirtovšek, valjarna — na poti z delovnega mesta mu je pri skladišču zdrsnila gredica na levo nogo.

Franc Klančnik, topilnica II — pri sestopu z fiksne lestve v prebodno jamo si je na žlindri odrgnil meča leve noge.

Franc Glasečnik, valjarna — pri nalaaganju gredic je skozi okno nadzoroval delo, pri čemer je dobil tujek v oko.

Viljem Rožej, topilnica II — med zabijanjem zagozde se je odkrušil delček zagozde ter mu priletel v prsi.

Zmešnjava in pol

Neka velika nemška filmska družba je povabila znanega avstrijskega pisatelja Stefana Zweiga (1881—1942) k predvajanju najnovejšega filma.

»Film mi je zelo všeč,« je izjavil Zweig. »Kdo pa je napisal scenarij?«

»Vi,« je odgovoril režiser, »film je narejen po vašem romanu.«

Pisatelj se je začudil.

»Tega ne bi nikoli uganil. Toda v filmu sem našel imenitne motive za roman. Jih smem uporabiti?«

»Lahko, samo s pogojem, da dobimo pravico do snemanja,« je resno odgovoril režiser.

OBVESTILO

o spremembi telefonskih klicnih števil

Nova telefonska številka železarne Ravne, ki velja od 15. tm. dalje, je 86-031, številka tajništva uprave pa je 86-261.

Sprememba je nastala tudi pri posredovanju telefonskih pogovorov vsak dan od 22. ure zvečer do 6. ure naslednjega dne ter ob dela prostih sobotah in nedeljah. Če kličete železarno iz stanovanja ali od drugod, je tudi v tem času klicna številka 86-031. Če pa želite posredovanje telefonskih pogovorov v tem času iz tovarne ven, potem kličite interno številko 238 — trafo postajo.

Da ne bi bilo nepotrebnih nesporazumov ali želja po posredovanju, želimo da sprejeto obvestilo upoštevate.

Uprava

Flegma

»Ti,« je rekla kmetica kmetu, »naša dekla bo dobila otroka.«

»Njena stvar.«

»Ampak ljudje pravijo, da bo otrok tvoj.«

»Moja stvar.«

»Če bo to res, se obesim!«

»Tvoja stvar.«

Chianti

Med epidemijo kolere so vprašali italijanskega pisatelja Olinda Guerrinija:

»Kaj napravite z vodo, da se ne bi nalezli boleznii?«

»Kuham jo celo uro.«

»In potem?«

»Jo skrbno steriliziram.«

»In potem?«

»Potem pijem chianti.«

*

»Za svoje najlepše ure se moram zahvaliti gledališču?«

»Hodiš tako pogosto tja?«

»Jaz ne, ampak moja žena.«

*

Samec je moški, ki ima srečo v ljubezni.

Vočko Dimiter in Maja Rodič na najvišji stopnici